

Виноград Господњи

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Година двадесет прва

Број 2

Нови Сад

О Педесетници 2025.

Бесплатан примерак

Благословен си, Христе Боже наш, Који у рибарима показа мудраце, кад им посла Духа Светога и њима улови васељену.
Човекољупче, слава Теби!

Са благословом Његовог Високопреосвештенства Митрополита бачког господина др Иринеја

ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ

Лист православне Епархије бачке
Година двадесет прва, број 2
Нови Сад, о Педесетници 2025.

Уредник
Презвитер др Милан Бандобрански

Чланови уредништва
Протојереј-ставрофор Милован Миодраговић
Протојереј-ставрофор Владан Симић
Протојереј Жељко Латиновић
Протонамесник Игор Игњатов
Протонамесник Лео Малешевих
Др Данило Михајловић

Лектор и коректор
Јелица Недић

Техничка обрада
Татјана Срдић

Штампа
М&А Принт студио, Нови Сад, 2025.

Тираж 12.000 примерака

Уредништво
21000 Нови Сад
Змај-Јовина 4
vinogradgospodnji.epbacka@gmail.com
www.eparhijabacka.info

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник презвитер др Милан
Бандобрански. – Год. 1, бр. 1 (1976) – год. 25 бр. 82
(2000); Год. 1, бр. 1 (2001) – Нови Сад : Епархија
бачка, 1976–2000; 2007–. – 29 цм
Лист *Виноград Господњи* излази пет пута годишње.
ISSN 0353-1783
COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

САОПШТЕЊЕ	3
Саопштење за јавност Светог Архијерејског Сабора	3
ОСМИ ДАН	6
Катихета Бранислав Илић Богослужбено прослављање светих Отаца Првог васељенског сабора	6
СЛОВО АРХИЈЕРЕЈА	9
Митрополит бачки др Иринеј Беседа на празник свете Педесетнице	9
РАЗГОВОР	12
Презвитер Александар Шарчански Војни свештеници – сведоци јеванђелске истине у редовима војске	12
ХРИШЋАНИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	19
Протонамесник Игор Игњатов Хришћани и дигитални свет	19
НОВА ИЗДАЊА	24
Катихета Бранислав Илић Јубиларни зборник текстова из <i>Винограда Господњег</i>	24
ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ	26
Са часа веронауке Манастири и њихов духовни значај	26
АКТУЕЛНОСТИ	29
КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ МИТРОПОЛИТА БАЧКОГ	35
ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	39

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА

Овогодишње редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве започело је светом саборном архијерејском Литургијом и призивом Светог Духа у Спомен-храму Светог Саве на Врачару у уторак, 13. маја 2025. године, уз началствовање Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија и саслуживање присутне госпде архијереја из отаџбине и расејања.

Сутрадан, 14. маја, у крипти Храма Светог Саве на Врачару, Свети Архијерејски Сабор је, под председништвом Његове Светости и уз учешће све Високопреосвећене и Преосвећене госпде епархијских архијереја Српске Православне Цркве започео са радним делом заседања. На почетку прве радне седнице, по устаљеној пракси, епископима се обратио Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије поздравним словом, у којем је, анализирајући улогу Сабора у животу Цркве и указујући на значај саборног одлучивања, између осталог рекао:

„...Када се сабирамо у Сабор, не представљамо појединачне епархије као изоловане административне јединице црквеног управљања. Напротив, сабирамо се као носиоци једног и недељивог епископата Христовог, сведочећи о саборној пуноћи Цркве која се пројављује на сваком месту. Наша саборност није прагматичан механизам управљања преузет из секуларних модела организације, већ суштински израз саме богочовечанске природе Цркве као заједнице љубави у Духу Светоме. Ово свето сабрање епископа стоји као жива икона нашег заједничког саборног искуства и нашег јединства – сваки од нас дубоко осећа да није изолована јурисдикциона власт над повереном му епархијом већ органски члан истог Тела Христовог, лоза истог небеског Чокота, смирили служитељ у истом Дому Божјем. Не састајемо се, стога, само ради расправе о административним питањима црквеног живота већ првенствено ради заједничког духоносног расуђивања о животу Цркве Христове у нашем историјском

времену и простору... Налазимо се у турбулентним временима. Тренутно превирање у свету, као и у нашој отаџбини, изискује наше непоколебиво јединство. Сада више него икада морамо сведочити да је Црква Сабор. Она, дакле, сабира, не дели, не поистовећује се ни са једним фрагментом; она је целина верног народа, она премашује разлике и мири. Другим речима, морамо сведочити да јединство Цркве превазилази све земаљске поделе. То јединство се чува – не појачаним бављењем нити поистовећењем са световним питањима и недоумицама него пророчком дистанцом од свих овоземаљских „сотириологија“. Јединство се чува братским саветовањем, поштовањем нашег црквеног Предања и апостолске вере и молитве које нас конституишу као Цркву Христову.”

Овогодишње заседање Светог Архијерејског Сабора протекло је у атмосфери обележавања два велика јубилеја – 1700 година од Првог васељенског сабора у Никеји и 850 година од рођења Светог Саве, првог српског Архиепископа и Просветитеља. Оба јубилеја, од изузетног значаја како за нашу помесну Цркву тако и за васељенско Православље, биће прослављена у току ове године литургијским сабрањима, као и научним скуповима, пригодним академијама, конференцијама, округлим столовима и изложбама у Београду и у епархијама наше свете Цркве.

Размотривши извештаје архијереја о светом и врлинском животу појединих православних хришћана у нашем роду, потврђеном исповедничким подвигом или пак крвљу мучеништва, Комисија Светог Архијерејског Сабора за припрему предлога за проглашење светих Српске Православне Цркве препоручила је Сабору да имена неколицине светих јерарарха, свештеника, монаха и верних синова и кћери Светосавске Цркве унесе у Диптихе светих, што је Сабор, по размотрењу, са радошћу прихватио, те имена ових светих објављује својој духовној деци зарад подражавања у врлини и чврстости вере. Лику светих

Саопштење

Патријарх српски г. Порфирије са архијерејима у Храму Светог Саве у Београду

прибројане су следеће личности: Никодим (Милаш), Епископ далматински, са датумом празновања 4. октобра/21. септембра; исповедник вере протосинђел Кирил (Цвјетковић), исповедник бездински и далматинско-бокељски, са датумом празновања 12. октобра/29. септембра; свештеник Михаило Барбић, парох кртољски, са датумом празновања 22/9. јануара; свештеник Илија Родић, са датумом празновања 9. маја/26. априла; преподобномученик Јован Стјенички, са датумом празновања 10. августа/28. јула сваке године; света и блажена Ана, мајка светог Василија Острошког, са датумом празновања 13. маја/30. априла; мученици решковачки пострадали од Турака 1688. године, са датумом празновања 4. маја/21. априла; преподобномученици и мученици рмањски, са датумом празновања 10. септембра/28. августа, и мученици гаравички и бихаћко-петровачки, са датумом празновања 27/14. јула сваке године.

Измењен је датум празновања деце мученика јастребарских и сисачких: уместо досадашњег датума (26/13. августа) њихов спомен ће се убудуће обележавати 13. јула/30. јуна сваке године.

Установљен је заједнички, јединствени спомен Сабора Светих Отаца који учише и који се учише речи Божјој и молитви на Православном богословском факултету у Београду – 6. фебруар/24. јануар, када ће се они прослављати заједно независно од њихових појединачних спомена. Исто тако установљен је и датум празновања Обретења моштију преподобног Јакова Туманског које ће се обележавати 21/8. октобра сваке године.

На овогодишњем заседању Светог Архијерејског Сабора посебна пажња је положају и проблемима Цркве како у Србији и Републици Српској тако и у суседним државама и у дијаспори. Као и ранијих година посебна пажња је посвећена извештају о стању у нашој јужној покрајини – Косову и Метохији. Надовезујући се на ову тему, а потврђујући нераскидиву везу са извориштем нашег духовног и националног идентитета, оличену у личностима наших светих владара, Сабор је установио и једно ново одликовање – *орден Свештој Кнеза Лазара* – које ће се додељивати члановима Цркве за опште заслуге.

Сабор је показао и бригу око унапређења духовног живота и организације наше Цркве у расејању. У том духу, Сабор је обратио

Саопштење

нарочиту пажњу извештајима о архипастирском раду архијереја у дијаспори, као и о завршетку правних и црквено-правних процеса у Сједињеним Америчким Државама и у Великој Британији. На исти начин Сабор је констатовао неопходност да се настави процес црквено-правног уједначавања и у правним системима других држава широм дијаспоре у којима наша Црква има своју јурисдикцију.

Саслушани су и анализирани извештаји о раду Светог Архијерејског Синода и епархијских архијереја, као и извештаји о раду Патријаршијског управног одбора, Патријаршијске библиотеке, Музеја и Архива Српске Православне Цркве, као и добротворне фондације „Човекољубље” и других фондација, установа и служби Српске Православне Цркве у протеклом периоду. У том смислу Сабор је са дужном пажњом и бригом разматрао могућности унапређивања рада црквених завода и јединица.

Сабор је такође анализирао тренутно стање и проблеме црквене просвете. Истом приликом саслушани су извештаји о раду свих образовних установа Српске Цркве, као и извештај саборске Комисије којој је поверено да припреми предлоге за реформу плана и програма средњошколског образовања у богословским школама Српске Православне Цркве. По саслушању Сабор је узео са одобрењем на знање закључке рада односне Комисије и донео одлуку о увођењу система четворогодишњег средњошколског образовања у српским православним богословијама које ће са применом започети већ од 1. септембра школске 2025/26. године.

Сабор је поклатио пажњу и питању измена и допунa 14. и 15. члана Устава Српске Православне Цркве који се тичу назива епархија и титулатуре епископа.

Сабор се, и ове године позабавио духовним последицама ратних сукоба широм света. Овим поводом Сабор поново подсећа релевантне међународне институције на страдање православних хришћана у Украјини, Сирији, Палестини и код нас, на Косову и Метохији, апелујући притом на све који имају моћ да спрече даља крвопролића, мржњу, нетрпељивост, неправду и безакоње.

Током Сабора одржана је и седница Централног тела за довршење Спомен-храма Светог Саве на Врачару, којом приликом је примљен извештај овог тела о свим досадашњим радовима извршеним прилозима побожног народа и уз помоћ државе, као и о преосталим радовима неопходним да се изведу у години пред нама.

Сабор је током свог заседања, по већ утврђеној традицији, учинио посету Краљевском дому Карађорђевића, на позив престолонаследника Александра Карађорђевића, у чије име је као домаћин Његову Светост Патријарха и оца Сабора дочекао принц наследник Филип Карађорђевић.

У Светом Синоду мандат је престао Његовом Високопреосвештенству Митрополиту браничевском г. Игњатију и Његовом Високопреосвештенству Архиепископу горњокарловачком г. Герасиму, чиме ће они постати чланови заменици у наредном периоду. Као чланови Синода у досадашњем мандату остају Његово Високопреосвештенство Митрополит зворничко-тузлански г. Фотије и Његово Високопреосвештенство Митрополит рашко-призренски г. Теодосије, а за нове чланове у предстојећем двогодишњем мандату изабрани су Његово Високопреосвештенство Митрополит бачки г. Иринеј и Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки г. Методије.

Осми дан

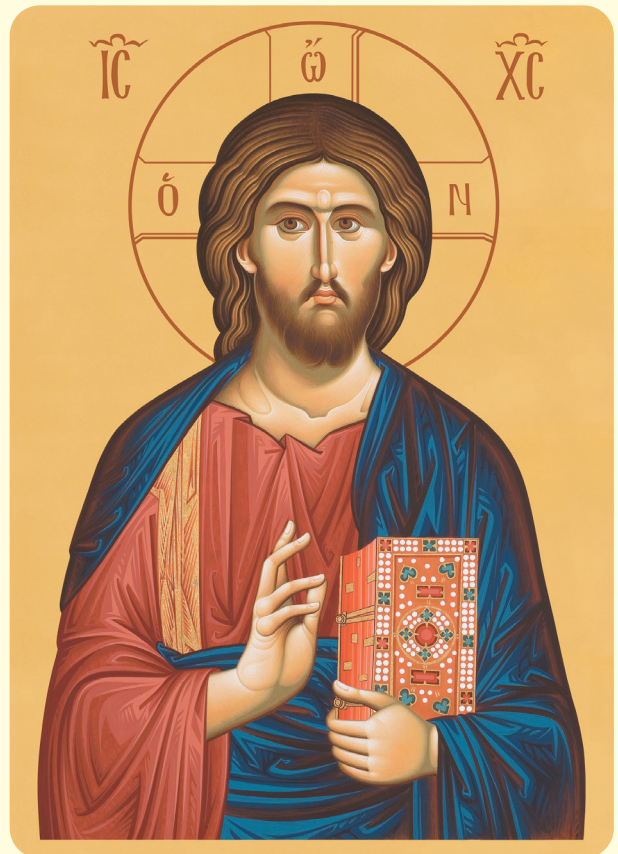
Катихета Бранислав Илић БОГОСЛУЖБЕНО ПРОСЛАВЉАЊЕ СВЕТИХ ОТАЦА ПРВОГ ВАСЕЉЕНСКОГ САБОРА

„Препрослављен јеси, Христе Боже наш,
као светиљке на земљи утврдио си оце наше
и њима као истином вере све нас учиш:
Многომилостиви, слава Теби.”
(Тропар светих Отаца)

Саборност јесте једно од суштинских својстава Цркве, јер је она Једна, Света, Саборна и Апостолска. У својим радовима и беседама преподобни Јустин Ћелијски наглашава да је Дух Свети Ујединитељ душâ свих хришћана у једну душу – саборну душу, и свих срца у једно срце – саборно срце, и свих духова у један дух – саборни дух Цркве. Промишљајући о значају саборности, преподобни Јустин Ћелијски у својој *Домајници* нарочито подвлачи да у то саборно срце Цркве и саборну душу Цркве ми улазимо и са њима се сједињујемо благодатним дејством Духа Светога, смиравајући свој ум пред светим саборним умом и саборним духом Цркве.

После Апостолског сабора, одржаног у Јерусалиму 49. године, на којем је председавао свети апостол Јаков, први епископ јерусалимски, саборни етос је и касније пројављиван – кроз одржавање васељенских сабора. У седму недељу по Празнику над празницима, а у попразништву празника Вазнесења Господњег, вршимо богослужбени спомен триста осамнаест светих Отаца Првог васељенског сабора. У *Синаксару* овог недељног дана читамо да се ово празновање не налази случајно између Вазнесења и Педесетнице, јер свети Оци, поред велике победе Православља над Аријевим погрешним учењем, прославише Бога и формулисањем првог дела Символа вере.

Први васељенски сабор је одржан 325. године у граду Никеји, у малоазијској области Витинији, а у време владавине светог цара Константина Великог (305 – 337). Било је неobiчно видети на једном месту епископе из Британије и Месопотамије, Египта и Галатије,

Господ Исус Христос

Грчке и Шпаније, и из толико других делова пространог Римског Царства. Сабор је почео са радом 20. маја, а 25. августа 325. године је свечано затворен. Прва и најзначајнија одлука коју су донели саборски Оци била је осуда јеретика Арија, који је учио да Господ Исус Христос није имао божанску природу већ да је био само најсавршеније створено биће, а не Бог Син и Створитељ. Због оваквог Аријевог учења, њега је најпре осудио његов надлежни епископ, Александар Александријски, али Арије га није послушао. Чувши за тај спор, свети благоверни цар Константин је упутио у Александрију старог и искусног епископа Осију из града Кордобе у Шпанији, а будући да ни тада није дошло до мира у Цркви, свети цар је сазвао све епископе у град Никеју на сабор. Заслуга Отаца овог сабора састоји се у

Осми дан

томе што су успели да препознају јерес, да је одбаце и да за будуће нараштаје хришћана јасно формулишу основне догме.

У богослужењу седме недеље по Пасхи молитвено величамо триста осамнаест святих Отаца Првог васељенског сабора, који се у служби овог својеобразног празника називају Христовим усрдним проповедницима и бранитељима јеванђелске истине и учења Цркве Христове. У својој *Хеорџолоџији* блаженочивши прота Лазар Мирковић напомиње да није познато који црквени песници су аутори химнографије празника святих Отаца Првог васељенског сабора. Црква је установила да се празновање овог празника савршава у седму недељу по Пасхи, јер је Први васељенски сабор отпочео са радом управо у периоду између Пасхе Господње и свете Педесетнице.

У стихирама на *Госџоди возвах* црквени песник износи учење Цркве које је формулисано на Првом васељенском сабору. У четвртој стихири се наводи да је Арије погрешно проповедао Христа као створено биће, а не као Бога, безумно помешавши Христа Бога са творевином. У наставку црквени песник сведочи да су саборски Оци прославили Христа као Бога Који је Сапрестолан Оцу и Духу Светоме. У седмој стихири химнограф молитвено велича свете Оце који су, усрдно сабрани у Духу Светоме и ревношћу вођени, духовним мачем посекали безумну и срамну науку Арија. У наставку богонадахнути химнограф прославља никејске Оце као бранитеље православног учења:

„Похвалимо данас богоносне Оце као свете трубе Духа, јер су посред Цркве испевали складну песму богословља: о Тројици као Једном и Непромењивом Бићу и Божанству; они су Аријево кривоверје оборили, а Православље одбранили и увек се моле Господу да помилује душе наше” (*Слава на Госџоди возвах*).

Црквени песник у једној литијској стихири узноси хвалу свим Оцима који су на Првом васељенском сабору, руковођени Духом Светим, у једномислију и саборности, постали истински чувари Предања Цркве и право-

славно исповедили учење о једносушности Свете Тројице, а у саборном духу одбили, обличили и осудили Аријево хуљење. У истом духу, песмопојац у једној стихири на *Сѣиховње* песмослови свете Оце, узносећи им благодарност јер су, сабрани на Сабору, јасно формулисали први део Символа вере:

Свети Оци Првог васељенског сабора

„Данас побожно и са вером празнујемо молитвени спомен богоносних Отаца из целог света у светлом граду Никеји, сабраних на православни сабор. Јер, они су безбожно учење злог Арија правоверно оборили, а њега из Саборне Цркве изагнали. Јасно су о Сину Божјем, Једносушном и Сапостојећем, Који постоји пре свих векова, све научили и у исповедању Символа вере тачно и побожно то изложили. Зато и ми, следејући њиховим божанственим уредбама, непоколебиво верујемо и служимо Сину и Духу Свесветом, са Оцем, Тројици Једносушној у Једном Божанству.”

У кондаку, који се налази после шесте песме канона, свете Оце прослављамо као оне

Осми дан

који су својим учењем запечатали апостолску проповед и догмате, јер су у свом бићу носили истину као одећу изаткану богословљем са неба, уздижући и славећи велику тајну побожности. Егзапостилар нам доноси прозбу коју упућујемо Господу и молимо Га да нас сачува од сваког јеретичког напада. Црквени песник прославља свете Оце и следећим богонадахнутим речима:

„Свети Оци су примили духовно просветљење од Духа Светога и натприродно богословље су сажетим речима и са многим разматрањем богонадахнуто објавили. Они су Христови проповедници блажене јеванђелске науке и заступници побожних предања која су примили свише (одозго) и јасно их објаснили, а веру богонаучену изложили.”

Једно од најпознатијих химнографских дела у служби светих Отаца је стихира у којој прослављамо и величамо никејске Оце као божанствени сабор богоречитих војника и Господњих ратника, као многосветле духовне звезде, као необориве стубове тајанственог Сиона, као свезлатна уста Бога Логоса, као никејске похвале и Учитеље свеколике васељене.

У духу великог јубилеја, 1700. годишњице одржавања Првог васељенског сабора у Nikeји, – а надахнути црквеним песмама које произносимо и појемо у дан спомена светих и богоносних триста осамнаест Отаца сабра-них на овом сабору, – потребно је указати на важност утврђења, очувања и преношења

правоверног учења о Христу. Свети Оци су јасно исповедили и благовестили истину о Христовом предвечном постојању, истину да Христов почетак није у Рођењу од Богородице него у Рођењу од Бога Оца у вечности, што значи да Он нема почетак, да вечно постоји и да је Јединородни Син Божји. Као што је Отац од вечности, тако је и Син од вечности: „И Логос постаде тело и настани се међу нама, и видесмо славу Његову, славу као Јединороднога од Оца, пун благодати и истине” (Јов. 1, 14). Христос је икона Бога Невидљивога: „Бога нико није видео никад: Јединородни Син Који је у наручју Оца, Он Га објави” (Јов. 1, 17). Христос је „Светлост од светлости, Бог истинити од Бога истинитог”. Христос за Себе говори да је „светлост свету” (Јов. 8, 12). Његова светлост долази од Оца Светлости, о којој говори цар Давид (Пс. 27, 1) и о којој певамо у химни вечерње службе *Свeйлoсѝи ѝиxа*. Он за Себе сведочи да је једнак Оцу: „Ја и Отац једно смо” (Јов. 10, 30) и: „Ко је видео мене, видео је Оца” (Јов. 14, 9). О томе сведочи и свети апостол Павле који исповеда да Господ Исус Христос, „будући у обличју Божјем, није сматрао за отимање то што је једнак са Богом” (Филипљ. 2, 6). Дакле, свети Оци Првог васељенског сабора нису донели некакво ново учење већ су истину о Христу утемељили на ономе што је о Њему објављено у Светоме Писму – да је Он Глава Цркве и наш Спаситељ, да је на Себе узео обличје човека, постао нама сличан у свему осим у греху и Својим Распећем и Васкрсењем даровао спасење свеколиком роду људском.

Митрополит бачки др Иринеј
БЕСЕДА НА ПРАЗНИК СВЕТЕ ПЕДЕСЕТНИЦЕ
(Саборни храм у Новом Саду, 10/23. јун 2024. године)

Драга браћо и сестре, у циклусу највећих празника у току богослужбене године, празника посвећених Самоме Господу, један од највећих је данашњи празник. Заједно са Васкрсењем Христовим, Празником над празницима, и са празником Његовог Рођења, празником Божића, ово је трећи велики Господњи празник у току године.

У самом називу празника је увек изражена његова природа, његова суштина, његов садржај, и то како у називу који Црква употребљава тако и у обично скраћеним народским називима, који се веома широко користе, често много чешће него званични литургијски црквени називи. Данашњи празник се „званично“, тачније литургијски и хеортолошки, назива празником Педесетнице, и то из више разлога. Један од разлога је тај што се догађај који данас прослављамо десило у педесети дан по Васкрсењу Христовом. Други разлог је тај што је у Старом Завету, пре Рођења Христовог, постојао велики празник Педесетнице, који је уствари био праслика и наговештај новозаветне Педесетнице. Управо о празнику који данас прослављамо Сам Господ Христос пророчки говори, како смо чули у светом Јеванђељу, „у последњи велики дан“ старозаветног празника Педесетнице. Притом тај древни празник повезује са његовим испуњењем у властитој Личности и делу. Говорећи о *води живој*, Господ позива све да пију од те воде, а под *водом* се на много места, у симболичком говору Светога Писма, како Старога тако и Новог Завета, по правилу, подразумева *сила Духа Свештога*, Духа Божјега. Исто симболичко значење има и ватра, односно *огањ*, како се старински каже. Управо

Митрополит Иринеј на Литургији о Педесетници 2024. године

је Дух Свети, чији Силазак на данашњи дан славимо, у овом догађају објавио Себе. Он је бестелесан и Његово име *Дух* то и казује. Зато је и невидљив. Свети Дух није постао човек као Господ Христос; није се оваплотио и постао видљив, опипљив и описив, али је ипак – по Промислу Свете Тројице и из љубави Божје – показао Себе у симболичком видљивом облику. Свети Дух је показивао Себе на више начина – рецимо, при Крштењу Христовом, у виду голуба. Али на данашњи дан, како са знајемо из књиге *Дела апостолска*, неки тајанствени огањ је сишао са неба, однекуда са висине. Чули смо, слушајући свето Јеванђеље, да је то био духовни, нематеријални огањ, не обична ватра за коју знамо из свог свакодневног искуства, него светлост нестворена и вечна, кроз коју се јавља и дејствује Дух Свети, Дух Божји. Тај тајанствени огањ се над ученицима Христовим, на чудан и чудесан начин, раздељивао и, како каже свети јеванђелист, у виду „огњених језика“ видљиво силазио на главу свакога од њих. То је био Силазак Духа Светога на првобитну Цркву, на прве ученике Христове.

Слово архијереја

Митрополит Иринеј беседи на Литургији о Педесетници 2024. године

Објашњење тог догађаја даје нам сама Црква кроз богослужење данашњег великог празника. Некада давно људи су у својој гордости и у свом богоборству хтели да на видљив начин стигну до неба. Веровали су да је небо нешто опипљиво и видљиво негде у висини, па су зидали такозвану Вавилонску кулу. Тиме је био изражен инат и пркос Богу људи који су помишљали: „Можемо и ми да премостимо растојање између неба и земље, да будемо творци као Ти и чудотворци као Ти.” Тиме су послали и поруку: „Ми смо сами себи довољни, Бог нам и не треба.” Зато је Промисао Божји учинио да та Вавилонска кула пропадне, а да они који су је зидали одједампут нису једни друге разумевали, иако су до тада сви говорили истим језиком. Зато црквени песник у данашњем *кондаку* каже да, када је Господ „помешао” њихове језике, људи су се међу собом разделили и постали једни другима туђи – говорили су истим језиком као и пре, али једни друге нису више разумевали. Ово се преносно односи не само на језик којим се споразумевамо свакодневно него и на језик душе, језик љубави, што значи да су људи престали да једни друге препознају као браћу и сестре и нису се више разумевали на дубљем плану бића, не само на плану језика.

У Новом Завету, међутим, дешава се нешто супротно томе. Нема више Вавилонске куле, где неко са земље гордо и дрско хоће да се попне на небо, и то без Бога и против Божје воље, него Сâм Бог силази са неба, постаје историјска Личност, Богочовек Господ Исус Христос. Он, и једино Он, премошћава до тада непремостиву раздаљину између земље и неба и чини да земља постане небо; чини да земља, до тада проклета због греха, поново постане рај, каквом је и била створена, и то богатији, суштаственији и садржајнији од оног првобитног богосазданог раја. Јер, у новом, небоземном рају, у Царству небеском, заувек су, нераскидиво, нераздвојно и неразлучно – како говоре свети Оци Цркве и црквени песници – сједињени човечанство и Сâм Творац и Спаситељ света. У Старом Завету имамо, дакле, *сливање* језика, а *раздео* међу људима и народима, док у Новом Завету имамо *раздељивање* тајанственог огња који показује присуство Духа Светога, а кроз то раздељивање ствара се *јединство*, и то једино јединство које је могуће – јединство у Богу, јединство у Духу Божјем.

Видљиви знак тог новог и вечног јединства, јединства које нико и никада више неће моћи да разори, јесте чињеница да су апосто-

Слово архијереја

ли, иначе једноставни и неуки галилејски рибари, после Силаска Духа Светога на њих, одједампут постали нови, препорођени људи, који су од тада неустрашиво проповедали Христа Распетог и Васкрслога. Од њих, Дванаесторице апостолâ, а касније и нешто ширег круга Христових ученика, постала је Црква Христова, данас распрострањена по свим континентима, уствари шири и од небеса.

Свети старац Јустин Ћелијски у својој беседи на данашњи празник, изговореној у манастиру Ћелијама 1965. године, каже: „Даније данашњега дана, браћо и сестре, хришћанства не би било, светих апостола не би било, светих мученика не би било, светих исповедника не би било, праведника не би било. Да није данашњег дана, ни нас не би било. Да није данашњег славног и великог дана, Цркве Христове у свету не би било. Овај свет би био и остао попрште смрти, тамница греха, пакао. А човек – човек би престао бити човек и извитоперио би се у ко зна какво чудовиште.” То су речи које су на први поглед опоре, али су дубоко истините и заиста изражавају садржај данашњега великог празника. Тај његов садржај је исказан не само називом *Педесетница* него и другим његовим именима. Прецизнији назив је *празник Силаска Духа Светог* на апостоле, што народ скраћује у једну реч – *Духовдан* или *Духови*. Својим Силаском и просветљењем које доноси, Дух Свети даје нама људима завршно, савршено Откривење. Јер, Њега Христос шаље од Бога Оца у свет да потврди и посведочи коначно Откривење Божје дато у Њему, Богочовеку Христу. Зато је народ овај празник с правом назвао и празником Свете Тројице, а у краћем облику *Тројичинданом* или просто називом *Тројице*.

Данашњи празник је у исто време и завршни рођендан Цркве Христове у историји,

овде на земљи, у свету. Новозаветна Црква је Христовим богочовечанским подвигом спасења поступно стварана, обнављана и проширивана. Већ Христовим Рођењем или Његовим уласком у овај свет она постоји, јер су у Његовој Личности сједињене – али не и пантеистички или монофизитски смешане и сливене – божанска и човечанска природа, Творац и твар. Даље, поједини људи, један по један, већ у време Његовог Рођења верују у Њега, а по Његовим речима, где су двојица или тројица сабрани у име Његово, ту је и Он међу њима. Исто тако се и у осталим догађајима из Христовог Домостроја спасења остварује постепено рађање Цркве. Недавни празник Вазнесења Христовог, Спасовдан, такође смо именовали рођенданом Цркве, јер Христос тада обећава Силазак Духа Светога који се збио десет дана касније, а који данас празнујемо. Дакле, данашњи празник је коначно и стварно рођење Цркве у свој њеној пуноћи. Зато је то велики празник и велика радост за све нас хришћане.

Као хришћани, ми морамо знати да свако од нас и *лично* доживљава овај празник, пре свега у светом крштењу, а затим и у светом миропомазању, које је „печат дара Духа Светога” на сваком од нас, без изузетка. Тај „печат дара Духа Светога” никада не може бити избрисан из нашег хришћанског бића, никаквом врађом силом и никаквим нашим грехом. Врхунац тог личног доживљаја Педесетнице за свакога од нас јесте свето Причешће, јер, причешћујући се, ми се сједињујемо са Христом кроз Тело и Крв Његову, али тиме постајемо и живи храмови Духа Светога.

Са овим мислима честитам свима вама овај велики и радосни Господњи празник, призивајући благодат Духа Светога на све вас и на сву нашу браћу и сестре по вери. На многа и блага лета! Амин.

Разговор

Презвитер Александар Шарчански ВОЈНИ СВЕШТЕНИЦИ – СВЕДОЦИ ЈЕВАНЂЕЛСКЕ ИСТИНЕ У РЕДОВИМА ВОЈСКЕ

У другој половини 2023. лета Господњег свечано је прослављена десетогодишњица обнављања верске службе у Војсци Србије. Тим поводом, у овом броју листа Епархије бачке *Виноград Господњи* објављујемо разговор са презвитером Александром Шарчанским, војним свештеником Прве бригаде копнене војске Србије. Са оцем Александром смо разговарали о историјском континуитету верске службе у српској војсци, као и о данашњој организацији и улози војних свештеника.

Презвитер Александар Шарчански служи Литургију на отвореном

Верска служба у српској војсци је први пут законски прописана и уређена одлуком кнеза Милоша Обреновића и доношењем Закона војеног, 31. октобра 1839. године. Како су изгледали почеци организовања верске службе у српској војсци?

Обављање верских обреда у српској војсци било је присутно још у устаничком војинству током Првог српског устанка, када је пред сваку активност читана молитва, а у борбу се одлазило после светог Причешћа и свештеничког благослова. Подсетимо се, буковички прота Атанасије је у Марићевој јарузи пред часним крстом заклео устанике на верност и слогу, чиме је званично и почео Први српски устанак. Међутим, нормативно регулисање вршења верских обреда у оквиру српске војске је уследило тек три и по деценије касније.

Закон војени, који је донет 31. октобра 1839. године, регулисао је обављање верске службе у српској војсци. Њиме су биле прописане основне тачке вршења верске слу-

жбе, као и дисциплинске мере које су предузимане због пропуста учињених по питању верског живота. Тако је, на пример, у глави другој, члан 8, одређено „у војном логору служба Божја да се тачно по уставима црквеним сврши“. Офицер који би без оправдања изостао са богослужења био би затворен, а војницима је следовала „обична казна“. Члановима закона је одређено да су сви војници дужни да поштују своје свештенике. Нико није смео да им нанесе увреду ни речју ни делом, иначе би био строго кажњен. Са друге стране, војни свештеници су били дужни да својим добрим примером и речима делују на војнике. У време службе Божје у логору се, осим лекова, ништа није смело продавати. За непоштовање правилâ, први и други пут је следовала новчана казна, а трећи пут је трговцу одузимања роба. У време светог богослужења војници су морали да се суздржавају од сваке забаве.

Ново *Устројеније ђарнизонаг војинског* донето је 9. јануара 1845. године. Њиме је у оквиру главног штаба био предвиђен и један штабни свештеник, коме је придодат подофицер као помоћник.

Разговор

У Правилима лојорне службе из 1854. године, глава прва, члан 3, став 21, наведено је да се увече пре молитве врши прозивка, а после молитве се даје „нужна заповест“ и „распуштају се војници по квартирима“. У случају да је наређено путовање рано ујутру, онда је уместо јутарње молитве требало „ударити генералмарш“. Из свега наведеног, види се да је првим српским војним законом дефинисано вршење богослужења дневног круга и свете Литургије као најзначајније службе Божје, да је свештеник био врло поштован и да су официри и војници били обавезни да редовно учествују у богослужењима.

Касније су донета још два закона којима су уређивани место и улога војних свештеника: закон кнеза Михаила Обреновића *О усјројенију војеној штаба сјајаће војске* од 25. октобра 1862. године, као и *Закон о усјројсјву војске кнеза и краља Милана Обреновића*, донет 3. јануара 1883. године. Ко је у овом временском периоду постављао војно свештенство и како је изгледао богослужбени поредак при војсци? Да ли су тада војничка заклетва и освећење војних застава били обавезан део свештеничке службе у војсци?

Законом о усјројенију војеној штаба сјајаће војске од 25. октобра 1862. године одређено је да се штаб састоји од начелника штаба, који је био непосредно подређен министру, старијег ађутанта, млађег ађутанта, аудитора и свештеника коме је придодат поднаредник као свештенички ђак. *Усјројсјвом целокујне војске* од 11. фебруара 1876. године одређен је састав команди у случају рата. Овим прописом је дефинисано и место Епископа војног. Главна ратна команда имала је војног владика, а дивизијска и бригадна команда по једног свештеника. На основу

Епископ војни Доситеј служи Литургију

поменутог *Усјројсјва*, министар војни је 28. маја 1876. године донео *Пројис о дужностима војних свештеника при Врховној команди, команди дивизија и команди бригада*. Према поменутом пропису, у саставу Врховне команде налазио се Епископ војни, који је био настојатељ цркве Врховне команде и главни војни свештеник, чији задатак је био да усмерава и контролише активности свих војних свештеника. Све остале задатке и наређења војни владика је добијао директно од начелника штаба Врховне команде.

Дужности и права војног свештеника при дивизији била су у кругу дивизије иста као и Епископа војног у оквиру целе војске. Он је, у договору са својим командантом, одређивао дане и начин одржавања богослужења којима је требало да присуствују све трупе: поводом слављења народних празника и добијених битака, поводом давања парастоса погинулим војницима, као и у другим сличним приликама. Дужности војних свештеника у току ратних дејстава су биле да на маршу искористе сваку прилику да изнемогле и клонуле војнике подстакну да поднесу напор; да у условима логорског живота охрабрују људе како би поднели оскудицу и друге тешкоће; да пре борбе укажу војницима да ће са вером у Бога победити, а у боју да се налазе код превијалишта како би рањеницима пружали духовну утеху и причешћивали војнике који су на самрти.

Разговор

Законом о усѣројсѣву војске, који је обнародован 3. јануара 1883. године, уместо стајаће и народне војске је уведен мешовити систем, односно стални кадар који се у ратном стању попуњавао резервом. У члану 19. овог закона се наводи да „никакав српски грађанин не може постати указни чиновник нити државни учитељ, свештеник и калуђер, ако није одслужио у сталном кадру, било потпуни или скраћени рок”. Према овом закону, верска служба у војсци је одређена као помоћна струка, заједно са генералштабном, војносулском, санитетском, административном, војнотехничком, телеграфском, железничком и поштанском. Овим актом је укинута и место Епископа војног, док су у Штабу команде целокупне војске и штабовима дивизија била одређена формацијска места војних свештеника у чину протојереја, а на нижим нивоима командовања свештеника у чину јереја.

У *Закону о усѣројсѣву војске* из 1901. године служба војног свештеника је била наведена међу главним војничким службама. Према члану 64, за вршење вероисповедних обреда у војсци су постојали стални, хонорарни и почасни војни свештеници. Категорији сталних војних свештеника су припадали војни протојереји, чија класа је одговарала чину мајора, затим војни свештеници, чија класа је одговарала чину капетана прве и друге класе, и војни ђакони, такође подељени у две класе. Сталне војне свештенике је постављао краљ својим указом, а место службовања им је наредбом одређивао министар војни.

Међутим, *Изменама и доунама Закона о усѣројсѣву војске* из априла 1904. године, укинута је служба војног свештеника. Основни разлог укидања војносвештеничке службе били су финансијски издаци војске. Тадашњи министар војни Радомир Путник је на критику посланика објаснио да није реч о укидању верских обреда већ о њиховом јефтинијем вршењу и од тада су свештеници у војсци Краљевине Србије били искључиво хонорарни.

Још из времена Првог српског устанка, војничка заклетва, поред тога што је војника обавезивала на одбрану државе, имала је и религијски карактер. У *Војном усѣаву* капетана Јакова Јакшића из 1813. године садржа-

на је заклетва према којој је дужност војника била да штити „вјеру и отачаство”. Први званични акт који говори о полагању заклетве у модерној српској војсци садржан је у поманутом *Закону војеном* из 1839. године. За све припаднике војске текст заклетве је био исти и гласио је:

„Ја... заклињем се Богом Свемогућим да ћу служити Отчеству нашем Србији честно и верно; да ћу њему и његовој ползи истино душом и срцем предан бити; да ћу га чувати и бранити од сваког непријатеља до последње капи крви; да ћу Устав земаљски у сваком случају бранити и Књазу Србском веран и послушан бити, и заповести предпостављенији начелника и старешина слушати и тачно испуњавати, и да се њима никада противити нећу; да ћу и дању и ноћу, у боју и на стражи, као војник храбро се држати, и од срамоте војску нашу и барјак оставити никад нећу, и да ћу свагда законе војне тачно набљудавати и добровољно њима покоравати се, и да ћу се свагда онако владати како правом, верном и храбром србском војнику пристои, како да с честију и похвалом живим и славно умрем. Тако ми Господ помогао!”

У суштини, текст заклетве је својим садржајем обједињавао љубав према Богу и ближњем (Отаџбини) и обавезивао је војника на поштовање својих претпостављених. Чин заклетве је вршио војни или парохијски свештеник пред заставом јединице. На позив свештеника, сви који су полагали заклетву дизали су десну руку у висини ока (палац, кажипрст и средњи прст су врховима били састављени, а мали и домали прислоњени уз длан), изговарали су текст заклетве, осењивали се крсним знаком и целивали свето Јеванђеље. После тога, свештеник је држао кратку беседу о значају заклетве. Поред осењивања крсним знаком десном руком, које су чинили војници и подофицири, официри од чина потпоручника до генерала су при заклињању додатно стављали леву руку на свето Јеванђеље.

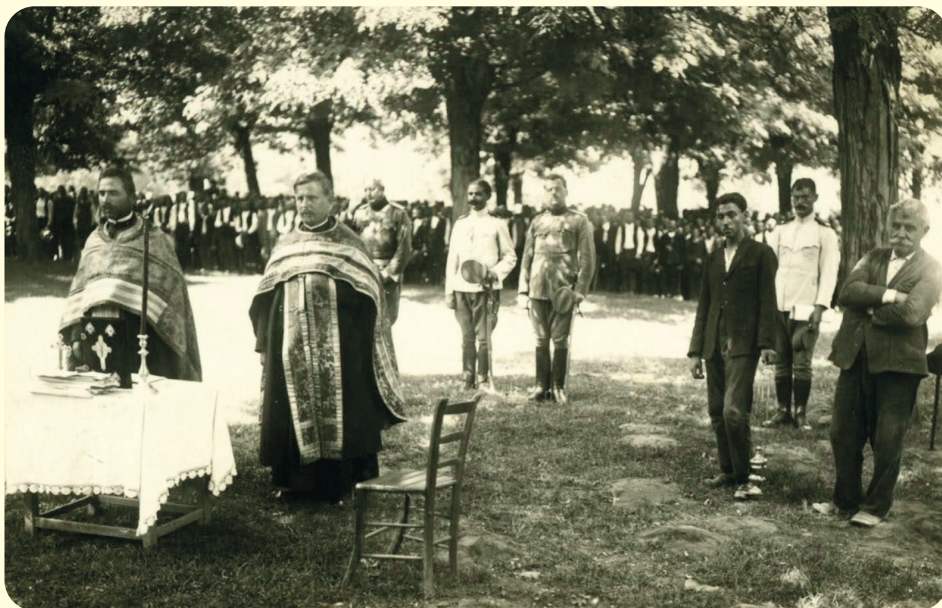
Правилима службе Краљевине Србије, заклетву су полагали и војници исламске и

Разговор

јеврејске вероисповести, који су завет давали над светом књигом своје вере. Из тог разлога је српска војска, поред православних војних свештеника, имала и одређени број војних имама и војних рабина. Римокатоличких капелана није било јер у тадашњој српској војсци није ни било римокатоличких верника. Занимљиво је да се, на иницијативу митрополита београдског Димитрија, први римокатолички капелани у српској војсци појављују 1915. године, и то зарад верских потреба аустроугарских заробљеника.

Војни закон из 1839. године је такође прописао вршење чинодејства освећења војних застав. У српској војсци застава је била освећивана и према њој се поступало као према реликвији. Правилима службе, она је дефинисана као највећа светиња „дарована од краља и освећена од Бога”. Пред заставом се полагала заклетва, а у боју је чувана по цену живота. Када су 20. маја 1870. године освећене заставе два новоформирана батаљона, митрополит београдски Михаило је војницима поручио: „Гледајући на застави свети крст као символ наше вере, која је очувала име и народ српски, никад не заборавите да вера уздиже дух, улива поуздање и снажи срце да се не страши опасности, да не жали пролити крв за веру, Господара и Отечество, па тиме много доприноси да војник не осрамоти заставу на коју се пред Богом и народом свечано заклинање. Послушност, побожност и верност – то су својства која красе војника, која га крепе да издржи тешкоће, које иду упоредо са славом доброга и храброга војника.” На основу одредбе Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве од 12. децембра 1899. године, свештеним лицима је била дужност да приликом сусрета са војском на путу или у логору благосиљају заставу, док су ђакони и

Богослужење војног свештенства у прошлости

монаси у истим приликама морали да стану и поклоне се застави. Као што је већ наглашено, војне заставе су чуване по цену живота. Познато је да је немачки цар Вилхелм захтевао од маршала Макензена да му донесе барем једну заробљену пуковску заставу славне српске војске. Нису у томе успели. Ниједна није пала у руке непријатеља. Од педесет и једне пуковске заставе сачувано је чак четрдесет и седам. Застава Гвозденог пука је 1921. године, при сахрани краља Петра, заједно са њим спуштена у гроб, док су три током рата највероватније заставници уништили да не би биле заробљене током критичних борбених ситуација.

Веома битан део војносвештеничке службе јесте и прослављање слава, које је у српској војсци уведено 26. јануара 1888. године, на предлог тадашњег министра војног. Основна идеја наређења које је потписао краљ Милан Обреновић је била да се кроз обележавање значајних датума из прошлости код војника учврсти војнички дух и сећање на славна дела наших предака. Славу су добиле све команде и војне установе. Довољно је само замислити сцену у којој српски војник у првим борбеним редовима – у рову пуном воде и у ситуацији када сваког тренутка може погинути – прославља своје крсно име, свога светитеља заштитника. Упаљена воштаница

Разговор

и парче војничког таина, окретаног од неколицине најближих сабораца и пререзаног од војног свештеника, уз појање тропара, јачало је веру у Васкрсење, крепило вољу, будило наду да ће видети обновљену Отаџбину и, у исто време, остваривало духовну везу са „тамо далеко“, у ропству напаћеном породицом. Уз помоћ вере, српски војник је и у најтежим тренуцима остваривао толико важну крстолику заједницу: молитву и љубав према Богу и молитвено општење и љубав према ближњем.

Све до 1918. године одело православних војних свештеника се није разликовало од одела парохијских свештеника. До промене је дошло 22. августа поменуто године, када је по први пут регулисана униформа војних свештеника у српској војсци. Министар је тада прописао да сви свештеници до дана демобилизације носе униформу од делимично модификованих делова већ постојеће униформе. Свештеничка униформа се састојала од црног шињела, блузе и панталона (чохане и летње) по боји и кроју какве су се издавале из војних слагалишта, и црне шајкаче на којој је као знак свештеничког чина ушивен метални крст на предњем делу по средини шава.

Краљ Александар Карађорђевић Ујединитељ потписао је, 26. јануара 1922. године, нови Закон о ређулисању њоложаја војних свештеника, који је био важећи све до законског укидања верске службе у војсци, 1945. године. Верска служба у Војсци Србије је обновљена и организована на основу Закона о Војсци Србије, који је ступио на снагу 1. јануара 2008. године. Како изгледа верска служба у Војсци Србије после поновног васпостављања?

Вишегодишње истрајно настојање одговорних људи нашег друштва да се у Војску последње Југославије, затим Републике Србије и Црне Горе, а, најзад, и Републике Србије, уведе или, тачније речено, врати верска служба, уродило је плодом првог дана месеца августа 2013. године. Тада су осам православних свештеника, један римокатолички капелан и један исламски имам поново отпочели своју

духовну мисију у установама Министарства одбране и јединицама Војске Србије. Њихова делатност је прописана и остварује се низом државних и војних правних аката, као и аутономним прописима Црква и верских заједница које заступају.

Верска служба доприноси развоју, изградњи, одржавању и повећању оперативних способности Војске Србије, јачању духовних и моралних вредности, неговању војничких врлина и патриотизма, као и обликовању грађанске одговорности припадника војске.

Планом имплементације верске службе предвиђено је укупно двадесет и осам формацијских места за официре верске службе (двадесет и шест свештеника Српске Православне Цркве, један свештеник Римокатоличке Цркве и један службеник Исламске заједнице Србије) и двадесет и осам формацијских места за подофицире верске службе – помоћнике војних свештеника, односно верских службеника.

Утицај на оперативну способност војске не остварује се само стручном војничком и физичком обуком већ и снажењем духа, морала и патриотске свести, јачањем осећања припадности народу и држави. Право на слободу вероисповести је основно људско право и оно не може бити ускраћено професионалном војнику који војсци приступа својом вољом, а не законском обавезом као раније.

Пречасни оче, реците нам који су услови које би требало да испуњава кандидат за војног свештеника или, конкретније речено, како неко може постати војни свештеник?

Конкурсу за војно свештенство приступа се по благослову надлежног епископа. Основни услови за конкурс су да је кандидат завршио четворогодишње високе студије и да је служио војску под оружјем. Осим тога, кандидати се у току конкурса упућују на здравствено, психичко и физичко тестирање, а после тога комисија прави ранг-листу по којој се бодују и рангирају. По објављивању одлуке о пријему људства у војну службу, кандидати пролазе и обуку на Војној академији,

Разговор

чији циљ је оспособљавање за вршење дужности штабног официра.

Можете ли нас, у оквиру нашег разговора, упознати са улогом Епископа војног?

Епископ војни је надлежан свештеницима у војсци. Улога Његовог Преосвештенства Епископа липљанског г. Доситеја, садашњег Епископа војног, јесте да прати, координише и усмерава војне свештенике у њиховом пастирском раду. У исто време, остварује контакт са највишим војним инстанцама и даје свој благослов и став за сва питања верског карактера у оквиру војске. Епископу липљанском г. Доситеју, викару Патријарха српског, који је и сâм потекао из војне службе, поверена је дужност да брине о верској служби у Војсци Србије.

Која задужења, обавезе и послушања су поверена војном свештенству?

Војни свештеници, односно верски службеници у Војсци Србије, професионална су војна лица високе стручне спреме и у статусу су официра Војске Србије. Поред тога, официри верске службе подлежу и канонској одговорности у оквиру Цркве, односно верске заједнице којој припадају. Због тога су српској војсци прописане и одређене специфичности статуса војних свештеника, односно верских службеника, и то су: не носе и не употребљавају оружје; обављају функцију командовања једино над својим помоћницима; обављају функцију саветника команданата и њима су директно потчињени; не могу бити позвани да сведоче о чињеницама и околностима које су сазнали приликом свете Тајне исповести; имају искључиво право на начин вршења богослужбених свештенорадњи током којих не

Благосиљање славских дарова српских војника у прошлости

могу бити ометани; могу носити краћу неговану браду; носе одећу вероисповести којој припадају док обављају света богослужења, а у осталим приликама униформу Војске Србије; на свим униформама наше славне војске носе ознаку своје специјалности и ословљавају се према чину који имају у својој традиционалној Цркви, односно верској заједници.

Делатности верске службе су класификоване у две групе: богослужбене делатности и остале верске делатности. Дакле, примарно задужење војних свештеника јесте вршење богослужења по аутономним прописима Цркве, односно верске заједнице којој припадају. У богослужбеним просторима Војске Србије, поред свете Литургије и дневних богослужења, по потреби се савршавају и остале свете Тајне и молитвословља. Под осталим верским делатностима се подразумева вршење штабних официрских дужности као и неговање верске и моралне свести припадника војске, јачање њихове храбрости, честољубља, осећања дужности и дисциплине. Дакле, војни свештеници имају двоструку улогу – они су духовници и штабни официри.

Колико богослужбених места је до сада устројено и коме су она посвећена?

Разговор

Од повратка верске службе, у оквиру Министарства одбране и Војске Србије је оформљено преко четрдесет богослужбених места широм наше земље, почевши од Првог центра за обуку у Сомбору на северу, па све до базе „Југ” у Бујановцу. Заиста је значајно да припадници војске у току свог радног времена могу да учествују у дневним богослужењима и да тако освећују своје време, а посебно да се на светој Литургији причешћују Телом и Крвљу Господа нашега Исуса Христа. Богослужбени простори су посвећени првенствено светим ратницима који служе за пример војницима. Свети Георгије, свети Теодор Стратилат, свети Димитрије, свети Нестор, свети Александар Невски само су неки од светитеља заштитника које војници поштују. Многи параклиси у оквиру Војске Србије су посвећени и другим светитељима, попут светог Илије, светог Луке, светих славних апостола Петра и Павла, као и светима из нашег српског рода – Светом Сави, светом деспоту Стефану Високом – и другим светим Божјим угодницима.

Дуги низ година сте били вероучитељ. Колико Вам је вероучитељска служба помогла да се припремите за свештену службу која Вам је сада поверена?

Имао сам велику част и благослов да предајем веронауку ђацима у свим старосним узрастима, почевши од првог разреда основне школе па до четвртог разреда средње школе. Господ каже: „Пустите децу и не браните им да долазе к мени, јер је таквих Царство небеско” (Мат. 19, 14). Катихетски рад је диван зато што су деца дивна, воле веронауку и искуства са часова су заиста непроцењива. Рад у просветном систему је бесумње добра припрема за војно-пастирску службу која подразумева рад са одраслима. У школству је, на првом месту, велика одговорност за сваку изговорену реч, будући да деца постављају многа питања о смислу живота и својим проблемима у шкакљивом периоду (поготову у средњој школи). Сада, као војни свештеник, суочавам се са још реалнијим и озбиљнијим животним дилемама које припадници наше

војске имају. И управо се ту огледа значај верске службе, јер припадници војске у сваком тренутку могу доћи свом свештенику и разговарати, питати, исповедити се, тражити духовни савет и поуку.

Уговорна сарадња Министарства одбране и Војске Србије са Српском Православном Црквом и осталим традиционалним Црквама и верским заједницама, која траје више од једне деценије, већ доноси своје драгоцене плодове. Који су то плодови и како Ви сагледавате будућност верске службе у Војсци Србије?

Са скромним искуством од безмало три године пастирске службе, могу рећи да је верска служба постала органски део војног колектива. Почевши од најобичнијег, општепознатог српског православног поздрављања, уз спомињање Бога и узимања благослова, преко свакодневних богослужења и рада у штабу, војно-свештеничка служба је постигла своје циљеве. Војни свештеници су радо виђени у својим колективима. Кроз свакодневну службу и дружбу, они су на услузи српском војнику и труде се да код њега развију љубав према Богу и својој Роду.

Која би била Ваша порука читаоцима листа Епархије бачке?

Српском војнику од пре једног века најважнији савезник је био Бог и управо зато је тај војник био непобедив. У изградњи и очувању таквог војног етоса, заснованог на православној вери и Косовском Завету, кључну и пресудну улогу имали су војни свештеници. Данас војни свештеници поново сведоче јеванђелску истину међу војницима и њиховим старешинама. Они су ту да саслушају, охрабре, посаветују и подсети своје колеге да нема веће љубави од оне „да ко живот свој положи за пријатеље своје” (Јов. 15, 13). Тако љубављу поучен и охристовљен, српски војник ће, као и његови славни преци, умети да разликује добро од зла и зато ће опет бити непобедив!

Разговарао катихета Бранислав Илић

Хришћани у савременом свету

Протонамесник Игор Игњатов ХРИШЋАНИ И ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Од првих тренутака историјског хода Цркве Христове, кроз векове, до данашњих дана и, по свој прилици, до Другог доласка Христовог, хришћани су стајали, стоје и стајаће пред изазовом вредновања тековина цивилизације. Критеријуми за ступање у везу са достигнућима умно-интелектуалног, али и технолошког напретка, за хришћане су увек одређивани у односу на ризницу искуства живота и доживљаја Тајне Христове у евхаристијском етосу Цркве. То значи да су хришћани одувек користили тварни свет, али да су, у исто време, настојали да се не поистовете са њим, увек чувајући свест о томе да је њихов идентитет и живот садржан првенствено у односу са Нествореним Богом, јер „не живи човек само од хлеба но од сваке речи која излази из уста Божјих“ (Мат. 4, 4). Схватајући да су у *свешћу*, али да нису *од свешћа* (Јов. 15, 19 и 17, 16), хришћани свих времена су имали задатак да цео развој и напредак људске цивилизације приме и проживе кроз своје искуство, користећи га само за један циљ – да испуне вољу Бога „Који хоће да се сви људи спасу и да дођу у познање истине“ (1Тим. 2, 4). Познање смисла (логоса) свега створеног се управо и састоји у Богу. Позив и призив хришћана је да читав тварни свет употребљавају на добро, не гнушајући се ничег, јер имају сазнање да је све добро по себи, односно да је све добро по назначењу Премудрога Бога. Приносећи Божје дарове Самоме Богу – пошто смо им претходно, дејством своје слободне воље, дали печат своје личности кроз подвиг – са људске стране омогућујемо да све што човек чини и сва творевина буду осењени и освећени Божјом благодаћу. На тај начин, сва творевина, са човеком као свештеником у свом центру, долази у вечно јединство свега у Господу Исусу Христу. У том смислу, хришћани, живећи прогресом сећања на будуће Царство Божје, никада нису посматрали напредак цивилизације као циљ по себи, имајући на уму да је ово-светски прогрес пролазан, да није апсолутан и вечан, али да напредак, захваљујући дејству

Протонамесник Игор Игњатов

благодати Духа Светог у овом свету, уз правилну употребу, може послужити задобијању вечности за створени свет и човека.

Пред данашњим хришћанима је много изазова, који се, под утицајем огреховљености људске природе, одвојене од Бога, претварају у искушења. Искушења пак, због рабљености воље људи, уместо укрељења и исцељења парализованих сила човекових постају падови из којих човечанство не може да устане. Искушења прогреса која стоје пред савременим хришћанима налазе се како у научно-технолошког прогреса која несумњиво спада у један од највећих изазова савременог човечанства јесте феномен који су савремени стручњаци у овој сфери назвали *дигитални свешћ*. Пре него што нешто више прозоримо о искушењима и изазовима дигиталног света, потребно је најпре да покушамо да одговоримо на питање: шта је дигитални свет? Нема тачне дефиниције и опсежног описа тога света. Све што будемо изразили биће и део и целина. Због тога је најбоље кренути од чињенице где се то и како манифестује дигитална сфера живота.

Хришћани у савременом свету

Дигитални свет сачињава читаво наше технолошко окружење: персонални рачунари, преносни рачунари, интернет, такозвани паметни телефони, сатови, телевизори, разне апликације на паметним телефонима, друштвене мреже и платформе, као што су *Фејсбук*, *Тик-џок*, *Јуџуџ*, *Ватсап* и друго. Распрострањеност дигиталног света више није могуће обухватити. Дигиталне технологије не само да су свуда око нас него су и у нама и све више имају тенденцију да у нашем бићу створе зависност и илузију како је живот немогућ без њих. Сасвим је сигурно да од побројаних помагала постоји огромна корист у нашем свакодневном животу. Она, међутим, као и сва помагала, осим својих добрих страна имају и наличје. Било би безумно порицати потребу дигиталних технологија и корист од њих, али оно на шта треба обратити пажњу јесте чињеница да њихова употреба мора имати одређене предуслове, без којих би дигитални свет, а и сâм човек, постао предмет злоупотребе. Наиме, као и све што бива покретано човековом слободном вољом, феномен дигиталног света биће профилисан према настројењу корисника који у виртуелном свету пројектује своје потребе и интересовања. Иако су стручњаци за дигитални свет, као и многи црквени пастири и духовници, описивали и анализирали благодети и опасности виртуелног света, потребно је што чешће говорити о предностима и манама тог савременог феномена. На овом месту бисмо се укратко осврнули на илузије које ми као корисници имамо у односу на дигитални свет, а које интернет, дигиталне апарате и друштвене мреже чине опаснима по нас. Исто тако, побројали бисмо и мере дигиталне хигијене које прописују савремени стручњаци за ову област. Пођимо, дакле, редом, уз опаску да, набрајајући илузије и обмане које гајимо у вези са дигиталним светом, ни приближно нећемо успети да их све наведемо с обзиром на чињеницу да свакодневно губимо трку са муњевитим – чак и неконтролисаним – развојем дигиталних технологија.

1. Прва илузија у вези са дигиталним светом јесте мишљење да је интернет без-

бедан и уређен простор у коме нема опасности. Истина је пак сасвим друкчија. Како нас о томе обавештавају наши савременици, аутори Ашманов и Касперска, у својој књизи *Диџитална хиџјена*, интернет пре личи на џунглу у којој вребају најопасније животиње и отровне биљке него на лепо уређен парк у који можемо пустити децу да се безбедно играју. Свака заблуда у вези са дигиталним светом првенствено погађа младе кориснике, који су и иначе у друштву најугроженија категорија, али, наравно, и оне старије. То значи да, како нас саветују стручњаци за ову област, малолетнике треба да упозоримо на опасности које вребају и на интернету, а састоје се од манипулације и злостављања, као и штетних садржаја који понекад могу проузроковати несагледиве последице. У исто време, као што малолетнике не остављамо без родитељског надзора у свету који није виртуелан, – уз напомену да постоји основана сумња да такав свет више не постоји, – исто тако и при употреби дигиталних технологија децу не можемо остављати без родитељске пажње и надзора.

2. Многи корисници друштвених мрежа мисле да на интернету могу бити невидљиви и да могу сачувати своју приватност. То је још једна илузија дигиталног света. Све наше активности на интернету се бележе и снимају. Коментари на друштвеним мрежама, чак и лична преписка, могу постати (и постаће) јавна ствар, не само ако то други корисник жели него и ако надлежне службе (полиција, суд) то затраже. Према тврђењу стручњака, сваки корисник на мрежи оставља свој дигитални траг, на основу кога се може утврдити дигитални профил. Дигитални профил пак може послужити за идентификацију личности ван сфере интернета.

3. У вези са претходном је и следећа заблуда на интернету, а то је да оно што је записано може бити обрисано. Могућност брисања је уствари само обмана за корисника, јер одређени садржај ће бити обрисан и невидљив само за корисника, али ће бити видљив за администраторе, мобилне оператере и посреднике у функционисању интернета, што може значити да ће садржаји бити видљиви

Хришћани у савременом свету

и за многе недобронамерне људе. Треба такође имати на уму да су све затворене објаве уствари јавне. Сви претраживачи и свака наруџбина и куповина на интернету бележи се и постаје средство зараде на основу рекламних информација којим нас затим „бомбардују“ и увлаче у зачарани круг потрошачке глади и куповине.

4. Једна од највећих, можда и најопаснијих, илузија јесте илузија личног контакта. Узмимо за пример само платформу *Фејсбук* која подразумева да онај ко поседује одређени налог има велики број такозваних пријатеља. Таква врста „пријатељства“ може подразумевати много тога, али никако не може значити оно што исказује. Да будемо прецизнији: пријатељством се не може назвати виртуелна веза без љубави, поштовања, обавеза и одговорности. На друштвеним мрежама се често срећу примери неодговорног понашања са увредљивим коментарима, без поштовања достојанства личности саговорника. На такво понашање свакако не утичу никакви морални обрасци, а могућност правног санкционисања увредљивог понашања је минимална или, што је још чешће, уопште не постоји. Лични контакти на друштвеним мрежама, према америчком социологу Марку Грановетеру, спадају у такозване слабе везе. Наиме, овај научник је типове људских веза поделио на јаке, слабе и веома слабе везе. У јаке везе спадају односи са најближом породицом и пријатељима из младости, а карактерише их дубок однос по коме се од других може добити помоћ и подршка у тешким животним ситуацијама и са којима се може општити у поверењу. Слабе везе, карактеристичне за мрежна друштва и организације, осликавају површнији однос према познаницима и не могу пружити ону подршку у формирању и функционисању личности као јаке везе. Проблем се састоји у томе што друштвене мреже нуде имитацију јаке везе: оне, уствари, слабе личносне везе проглашавају за јаке. То, наравно, ствара илузију контакта, опасну због тога што корисник почиње да изграђује своју личност – јер личност се увек изграђује у односу са другим – на основу мишљења и очекивања недовољно јаких контаката на

интернету. Ово је опасност за све кориснике, а посебно за млађу популацију.

5. То је видљиво на примеру „селфија“, на коме човек самог себе фотографише и приказује се не онаквим какав јесте, нити онаквим какав треба да буде, него онаквим каквим други у виртуелном свету желе да га виде. Тако добијамо читаво покољење личности формираних на основу виртуелних – слободно можемо рећи фиктивних – веза и односа. Такве личности у стварном свету никако не могу наћи своје место; постају недруштвене и недружевне, а временом и „клизе“ у дигиталну зависност.

6. Дигитална зависност, нажалост, није више проблем у коме се налазе само појединци. Она је захватила читаво друштво и, у одређеној мери, свакога од нас. Као и свака зависност, она се незасито храни самом собом, прождирући све од Бога дате животне силе и стваралачке снаге у човеку.

7. Интернет је конструисан тако да његов виртуелни карактер пружа илузију бесконачног простора, као што је, на пример, универзум. У том илузорно бесконачном простору постоји опасност да се човек изгуби.

8. Користећи интернет, наилазимо на многе садржаје којима приступамо и које бисмо у свету ван дигиталне виртуелности могли да добијемо за новац, док их на интернету добијамо бесплатно. То је још једна од илузија у овој сфери. Како нас уче Ашманов и Касперска, уколико нешто добијемо бесплатно на интернету, ми уствари постајемо роба, продајемо себе, односно наши подаци се користе за прикупљање општих података, јер је мотив увођења нових производа и технологија, како они тврде, увек искључиво интерес који се манифестује у материјалној користи, у новцу.

9. Илузија је, по правилу, увек повезана са опасношћу, иако оне нису синоними. Преће бити да је опасност исход илузије, а илузија узрок опасности. Ово тврђење се јасно очитује у односу дигиталног света према информацији. Сврха информације је да да одређене податке о извесној појави. Информација никада не може дати знање. Информација је парцијалан, делимичан податак, који може и

Хришћани у савременом свету

не мора бити – а често на интернету и није – истинита чињеница. Ако се чак и истинити податак прогласи за знање, што је такође посебна врста замена теза у дигиталном свету, добија се искривљена слика о одређеној појави. Ако пак податак није истинит, као што најчешће бива, онда се добија лажна слика која се проглашава за истиниту. Тако је дигитални простор испуњен разним сензационалним или пак незавршеним насловима, полуистинама и полувестима, које муњевином брзином теку кроз дигитални простор и узрокују нешто што су стручњаци назвали „ментални вирус“. Док се утврди да ли је информација полуистина или неистина, цео дигитални простор је заражен у пандемијским размерама.

10. Нажалост, људи дигиталног света, који су на путу ка претварању у дигиталног човека, односно робота, више верују друштвеним мрежама и ономе што се на њима објављује него најближој – без обзира колико несавршеној, али ипак реалној – околини. То је резултат њиховог дигиталног настројења и прелести дигиталне зависности. У вези са овом заблудом је уверење некритичних „интернетомана“ да оно што није објављено на друштвеним мрежама као да се није ни догодило. Још гора последица ове заблуде је убеђење да онај ко није присутан на друштвеним мрежама уопште и не постоји.

На овом месту ћемо се зауставити у набрајању илузија, заблуда и обмана дигиталног света – не због тога што смо их исцрпили – јер њих има много више од побројаних и стално се јављају нове, упоредо са брзином развоја виртуелне реалности. Број илузија је, нажалост, реално неисцрпан, али сматрамо да их је овом приликом побројано сасвим довољно да се илуструје стање у којем се на-

лазимо. Када се размотре наведене илузије, логично је поставити питање: како се против њих борити? Ситуација је, како нам се чини, веома озбиљна, али не и безнадежна. Ашманов и Касперска, водећи стручњаци у овој области, а уз то и православни хришћани, предлажу мере дигиталне хигијене. Као што се свако оруђе, прибор, алат и лек могу користити у складу са својом наменом уз одређена правила и предуслове, тако се и интернет може употребљавати безбедно, успешно и корисно, уз следеће мере предострожности:

1. При коришћењу интернета и друштвених мрежа најпре треба применити критичко расуђивање. С обзиром на то да дигитални свет има потпуно другачије настројење и показује тенденцију да укине свако промишљање и расуђивање, потребно је, особито код младих, развијати критички дух. Он се задобија читањем, разговорима и свим осталим креативним активностима, као што су спорт, слушање и извођење квалитетне музике и друго. Са хришћанске тачке гледишта, оно што се иначе назива критичким духом, унеколико кориговано, зовемо расуђивањем и промишљањем. Они се задобијају молитвом и подвигом.

2. Уско технички услови дигиталне хигијене су често мењање лозинки, уздржавање од давања личних података и поверљивих информација. Потребно је најпре заштитити себе и свој уређај, као и свој лични простор, а затим чувати и бранити свој емоционални и ментални простор, упозоравају нас Ашманов и Касперска у *Дијигиталној хигијени*.

3. Пошто сви паметни телефони садрже апликације за праћење, уколико неко не жели да буде лоциран или да буде објављено где се налази, не треба да носи са собом мобилни телефон.

Хришћани у савременом свету

4. Пажљиво промишљање пре било какве реакције у коментарима. Никада ништа не треба чинити у виртуелном простору што не бисмо чинили у реалности. У дигиталној зони у потпуности важи јеванђелско начело које се у свом изворном смислу односи на Други долазак Господа Христа: „Нема ништа тајно што неће бити јавно” (Лук. 8, 17).

5. Када користимо друштвене мреже треба да имамо на уму да *налоџ* не значи исто што и *личносћ*. Ово правило дигиталне хигијене коригује заблуду о могућем остварењу пуног личног контакта на друштвеним мрежама. Један налог не мора значити да иза њега стоји *једна* конкретна личност: постоји могућност да једна личност има више налога или пак да је у питању лажни профил. Не смемо заборавити да човек увек стоји наспрам човека, лицем к лицу. Тај однос лицем к лицу не може бити пројављен преко машине као посредника; машина је препрека која не може премостити временску и просторну раздвојеност. Машина кроз виртуелни простор не може бити *друџи*. Човеков *Друџи* може бити само Бог као Нетварни Други и човек као створени други.

6. У борби против зависности од интернета, родитељи спонтано морају наћи деци замену у корисним активностима које ће заједнички упражњавати. Насилна борба против сваке зависности, па и ове, може само погоршати стање и учинити да се зависници још више затворе. Стручњаци су утврдили да време проведено у дигиталној сфери постаје дуже од слободног времена и приближава се трајању сна. Због тога родитељи треба да обрате већу пажњу на децу и да развијају њихову критичност у мишљењу и самосталност у расуђивању.

7. Стално треба имати на уму да мрежа није место за отвореност, с обзиром на чињеницу да на интернету са људима не можемо остварити пуни лични контакт. Спонтаност и отвореност у односима су увек ризик. Без телесног присуства и реалног контакта, спонтаност и отвореност постају опасност и дају могућности за манипулацију и злостављање.

8. Веома је корисно мишљење математичара Ашманова да, ако интернет и сред-

ства масовног извештавања упорно инсистирају на одређеној чињеници или вести, сва је прилика да је у питању неистина.

9. Правилна употреба дигиталне технологије значи служити се интернетом и претраживати са јасним циљем. Дигитални простор је безбедан ако је корисник освешћен да у њега улази да би тамо нешто конкретно урадио са конкретним и планираним резултатом – сазнати, преузети, саопштити – ако зна шта ће тамо радити, колико ће времена тамо провести и са чим ће одатле изићи.

10. Неопходно је држати разуман баланс виртуелног и реалног, иако се чини да граница између ова два света практично не постоји.

Преглед десет правила дигиталне хигијене није коначан, а неисцрпан је и број илузија у вези са дигиталним технологијама. О овим појавама су написане обимне студије на основу озбиљних и егзактних истраживања. На овом месту смо поменули само онолико колико је довољно да бисмо схватили озбиљност ситуације у којој се савремени свет налази, са жељом да, промишљајући као хришћани, дамо свој допринос у оплемењивању и освећењу друштва, односно приносу света Богу. За хришћане ће одговор на питања и недоумице увек бити садржан у искуству, у животу унутар Цркве и у јеванђелском и светоотачком етосу унутар црквеног живота. Користећи све оно што нуди савремена технологија, не смемо себи дозволити да се поистоветимо са њом да се не бисмо претворили у дигиталне људе него се морамо трудити да чувамо лик (образ) Божји у себи и да постојано утврђујемо у себи узвишено назначење богоуподобљења. У том смислу треба схватити и речи апостола Павла као свевремено упутство хришћанима у односу према свету: „А ово кажем, браћо, да је остало мало времена; од сада и они који имају жене да буду као да их немају, и који плачу као да не плачу, и који се радују као да се не радују, и који купују као да ништа немају, и који овај свет употребљавају као да га не употребљавају; јер пролази обличје овога света” (1 Кор. 7, 29 – 31).

Нова издања

Катихета Бранислав Илић ЈУБИЛАРНИ ЗБОРНИК ТЕКСТОВА

ИЗ ВИНОГРАДА ГОСПОДЊЕГ

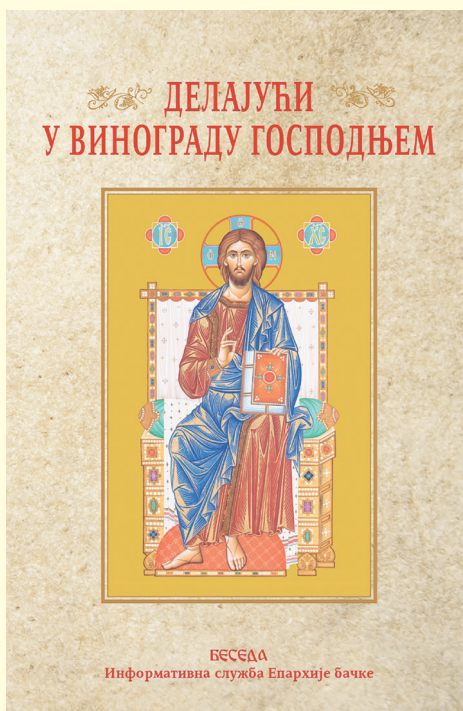
(Делајући у Винограду Господњем,

приредио презвитер др Милан Бандобрански,

Беседа – Информативна служба Епархије бачке, Нови Сад 2024, 309 стр.)

Поводом тридесетогодишњице постојања листа Епархије бачке *Виноград Господњи* и двадесетогодишњице његовог обнављања објављена је нова књига под насловом *Делајући у Винограду Господњем*. Овај својеврсни јубиларни зборник, који је подељен на пет тематских целина, прво је издање у којем су сабрани текстови из појединих бројева званичног листа Епархије бачке. Књига је објављена са благословом Његовог Високопреосвештества Митрополита бачког др Иринеја, а уз помоћ Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама. Приређивач издања је презвитер др Милан Бандобрански, уредник листа *Виноград Господњи*, док је рецензент презвитер др Драган Каран, професор Православног богословског факултета Универзитета у Београду.

Прво поглавље књиге, под насловом *Тако да се свейли свейлосиј ваша ђред људима*, садржи осам текстова, чији аутори су Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије, Митрополит бачки др Иринеј и Митрополит зворничко-тузлански г. Фотије. У првом тексту Патријарха српског читаоци могу да се упознају са тајном монаштва и монашким етосом. Прво поглавље књиге доноси и текст Светејшег Патријарха српског Порфирија о положају жене у Цркви, настао на основу предавања које је он одржао 2004. године као тадашњи Епископ јегарски. У наставку књиге су објављени следећи текстови Високо-

преосвећеног Митрополита бачког др Иринеја: „Црква – Светајна Христова“, „Васкрс – Празник над празницима“, „Беседа на празник Успења Пресвете Богородице“, „Преподобни Јустин Ћелијски – благодатни човек Христов“ и „Беседа на академији у част преподобног Јустина Ћелијског“. Ово поглавље је закључено текстом под насловом „Васкрсење Христово – Догађај над догађајима“, који је, 1997. године, написао Високопреосвећени Митрополит зворничко-тузлански г. Фотије као тадашњи јеромонах и сабрат Светоархангелске обитељи у Ковиљу.

Друго поглавље, под називом *Тајна Осмога дана*, садржи девет текстова у којима аутори указују на спаситељно дело Господа нашег Исуса Христа у светлу будућег века, као и на значај Пресвете Владичице наше Богородице, која је, препуштајући се вољи Божјој, послужила тајни спасења рода људског. Ту је и текст који нас подсећа на значај часних небеских сила бестелесних, односно анђела Божјих, који, као весници и служитељи Божји, благовесте тајну спасења људскоме роду. Ово поглавље је закључено текстом о светитељским моштима, који нас подсећа да и преко моштију Бог пројављује Своју благодат, силу и човекољубље према људима.

У трећем поглављу је сабрано осам празничних текстова, због чега ово поглавље носи назив *Тајна ђразника*. Читаоци у наведеном делу књиге могу да се упознају са богословљем великих Господњих празника, њи-

Нова издања

ховим богослужбеним прослављањем, али и значајем у Домостроју спасења.

Богослужење је жила куцавица свеколиког живота у Цркви. Богослужењем живимо и узрастамо, у њему постајемо заједничари љубави Христове. Стога је у оквиру четвртог поглавља ове књиге, под називом *Служење Боју у духу и истини*, пажња посвећена управо богослужењу и темама из области литургијског и светотајинског богословља. Чин Великог водоосвећења, црквена звона и њихов значај, кађење као принос, улога појања и језика у богослужбеном животу Цркве, смисао коленопреклоних молитава на вечерњу Педесетнице, свеноћно бденије, свети храм – само су неке од темâ којима су посвећени текстови овог дела књиге.

Пето поглавље књиге, под насловом *Живети хришћански у савременом свету*, садржи десет текстова у којима аутори промишљају о различитим темама хришћанског живота, а у светлу савременог света. Аутори на јасан и недвосмислен начин указују на то како превазићи искушења која свакодневно оптерећују савременог човека, подсећајући да су хришћани, као припадници Цркве, призвани да мера њиховог живота свагда буде Господ Исус Христос. Овај део књиге пружа одговоре и на одређена биоетичка питања и на питања смисла живота и његовог крајњег циља.

„Идите, и научите све народе крштавајући их у име Оца и Сина и Светога Духа, учећи их да држе све што сам вам заповедио” (Мат. 28, 19 – 20). На овим Спаситељевим речима, које можемо разумети и као својеврсну заповест, утемељена је мисија Цркве у свим њеним аспектима, а један од значајних видова и начина црквене мисије је управо писана реч. Мисија званичног листа Епархије бачке је већ пуне три деценије саображена са наведеним јеванђелским позивом. Све текстове у књизи одликује разумљивост и једноставност у изражавању. Садржај књиге је прилагођен широј читалачкој публици са циљем да подстакне читаоце на духовно узрастање. Књига на свој начин наставља дело духовног обрађивања *Винограда Господњег*, сејања јеванђелског семена на људским душама, о чему сведочи и њен наслов. Духовна храна у виду пастир-

ских смерница, одговора и освештаних истина, читаоцима пружа могућност да, тако поучени, без колебања ходају путем који нам је пропутио Господ. Ова књига је и својеврсни приручник који позива читаоце да своју веру делатно пројављују и да активним учешћем у светотајинском и световрлинском животу Цркве испуне своје назначење, а то је заједница са Господом. О таквом мисионарском циљу и програму *Винограда Господњег* веома упечатљиво сведоче речи Високопреосвећеног Митролопита бачког др Иринеја из његовог уводног слова, објављеног 1995. године у првом броју овог – од тада – епархијског листа, којима ћемо и завршити наш приказ књиге:

„Намена је и намера *Винограда Господњег* да лаким и разумљивим језиком приближи свето Православље нашим верницима, овде и сада, посебно *малој деци у Христу* (1 Кор. 3, 1), али и свима који се интересују – а њих је из дана у дан све више и више – за верска питања, хришћански духовни живот и живот Цркве као богочовечанске заједнице. Стога ће он доносити пригодне написе и неговати сталне рубрике у којима ће излагати основне истине православне вере, приказивати прошлост Цркве како у целини тако и на етничком простору српског народа, извештавати о најновијим делатностима наше Епархије и наше помесне Цркве данас, као и о најважнијим темама из живота васељенског Православља и хришћанског света уопште. (...) Света Црква је Мати. Она је, такође, свеобухватни Виноград Господњи. Морамо живети под окриљем Мајке, морамо расти у Винограду Господњем ако желимо да будемо чеда Божја и браћа и сестре међу собом, живи у заједници са Живим Богом, позвани на пут правде и чистоте, врлине и светости. Само тако нећемо морати да трагамо за храном на њивама глади, како се изразио свети Владика Николај, нити да пијемо са мутних и затрованих кладенаца. Овај лист ће, дакле, служити духовном назидану и усавршавању, а његови сарадници ће улагати напоре да буду посланици Христови преко којих Бог опомиње и поучава Своје верне (1 Кор. 5, 20)” (*Виноград Господњи*, о Васкрсу 1995. године, стр. 2).

Из школске клупе

Са часа веронауке МНАСТИРИ И ЊИХОВ ДУХОВНИ ЗНАЧАЈ

Катихета: Које манастире сте до сада посетили и какав је био ваш доживљај?

Марија: Ја сам недавно са својим пријатељима посетила манастир Крушедол на Фрушкој Гори. Упознала сам се са историјом и знаменитостима овог манастира који се сматра духовним центром на том простору. Монах нам је говорио о манастиру Крушедолу и о личностима које су ту сахрањене или чије мошти у манастирском храму почивају. Чула сам раније за преподобну мајку Ангелину у песми која јој је посвећена, али, приликом посете манастиру Крушедолу, доживела сам лични сусрет са светитељком целивајући честице њених моштију. Вероучитељу, можете ли да нам објасните шта представљају зграде којима је окружен манастирски храм? Шта се у тим зградама налази и чему оне служе?

Катихета: Марија, хвала ти што си нам пренела своје утиске, као и на постављеном питању! Као што ти је познато, у манастирима живе и подвизавају се монаси или монахиње, трудећи се да молитва, подвиг и ревност буду у центру њиховог живота. Лепо си приметил да сваки манастир има неке особености, како у погледу његове историје тако и у погледу архитектуре и свеукупног духовног, а, неретко, и просветитељског и мисионарског значаја. Као што си видела, у центру манастирског комплекса налази се храм, који представља место сабрања. Зграде које се налазе око храма такође имају своју намену. Манастирске просторије су углавном подељене у више делова. Тако имамо конаке са келијама у којима живи монаштво; ту су и манастирска трпезарија и библиотека, а у већим манастирима постоји и параклис (капела) у којем се савршавају поједина дневна богослужења и који се обично налази у оквиру конака. У новије време поједине свештене обитељи имају и посебне конаке који су намењени за госте и поклонице који долазе на ходочашће. Ти конаци или гостопримнице налазе се углавном на неком издвојеном месту како се не би нарушавао манастирски мир.

Немања Петровић, 8. разред
Основне школе „Светозар Милетић”, Тител

Александар: Благодарехи Служби за поклоничка путовања „Светињама у походе”, прошле године сам са родитељима посетио манастир Острог и ноћили смо у једном таквом конаку који се налази у оквиру Доњег манастира Острога. Боравили смо у манастиру три дана, а вратили смо се у Нови Сад духовно препорођени и са посебном духовном радосћу. Манастир Острог је светиња у коју долази народ из целог света, а тамо се, милошћу Божјом и љубављу светог Василија Острошког, догађају исцељења и од најтежих болести. Видео сам да многобројни људи боси ходају од Доњег до Горњег манастира, чинећи тако подвиг у знак поштовања и благодарности Господу и светом Василију Острошком. На великом платоу испред Горњег манастира људи спавају на отвореном, а чуо сам да је то благослов и обичај који траје већ вековима.

Из школске клупе

Невена Перишић, 7. разред
Основне школе „Жарко Зрењанин Уча”, Надаљ

У манастирској књижари смо купили књигу у којој се налазе сведочанства о чудима светог Василија Острошког. Посебну радост сам осетио када сам приступио моштима светог Василија Острошког. Љубав и топлина су испунили моје биће, а тај осећај сам поделио и са својим родитељима. Да ли можете да нам објасните шта су свете мошти и због чега им се указује тако велико поштовање?

Катихета: Александре, лепо си нас поучио говорећи о својој посети острошкој светињи у коју велики број вас, па и ја лично, бар једампут годишње одлазимо. О светим моштима ћемо детаљније говорити на неком од наших следећих часова. Због тога ће мој одговор бити краћи. У једној црквеној песми слушамо речи: „Где Бог хоће, побеђује се поредак природе.” Бог љубављу Својом на различите начине побеђује поредак природе, о чему сведоче и чудесна исцељења која си споменуо. Да Господ заиста на опитан начин побеђује поредак природе, сведоче и мошти многобројних

Леонтина Шућов, 4. разред
Основне школе „Жарко Зрењанин Уча”, Надаљ

светитеља, од којих су многе и после више векова остале нетрулежне. Светитељске мошти су од најранијих времена поштоване у Цркви. Сетите се само нашег часа на којем смо говорили о значају храма и указали на то да су први храмови подигнути на месту погребенија светих мученика, а да се до данас свете мошти уграђују у жртвеник приликом великог освећења или троносања храма. Дакле, свете мошти су остаци тела светитеља. Некада су то само делови, а некада је то цело тело, као што је случај са моштима светог Василија Острошког. У појединим манастирима почивају мошти светитеља, а неретко се дешава да поједини храмови у својој ризници чувају честице моштију које се у посебне дане износе на целивање вернима.

Анастасија: И ја сам била у манастиру Острогу и редовно се враћам тој светињи. Вероучитељу, због чега се манастири налазе на удаљеним, а неретко и неприступачним местима?

Из школске клупе

Петра Ђурђевић, 4. разред
Основне школе „Јован Јовановић Змај”, Србобран

Катихета: Манастири су места у којима по правилима монашког типика живе они који су свој живот посветили Господу, остављајући све овоземаљско. Како би имали мир за молитву и подвиг, од најранијих времена монаси су подизали монашке насеобине на неприступачним местима, далеко од градова и насељених места. Некада су и одређене историјске околности налагале да се монашка насеобина устроји на неприступачном, па чак и скривеном терену, да би била сачувана од непријатеља који су намеравали да је поруше. Имамо неколико примера да су скромне монашке келије касније постале духовни центри и велике свештене обитељи, а манастир Острог је један од тих примера. Навешћу још један пример. Манастир Вратна у источној Србији је подигнут у подножју великих стена које се због свог природног изгледа и целокупног амбијента често називају Вратњанске Капије. У једној од тих стена, у густој шуми, подвизавао се преподобни Никодим

Стефан Црнојачки, 4. разред
Основне школе „Јован Јовановић Змај”, Србобран

Тисмански, светитељ који је подигао више манастира на територији данашње источне Србије.

Милица: Због чега је важно да посећујемо манастире?

Катихета: Поред упознавања са историјом и значајем манастира, наше посете свештеним обитељама имају катихетски значај. Свака посета манастиру нас утврђује у вери, упознајемо се са манастирским богослужењима и монашким животом, уживамо у лепоти појања, зидног сликарства и осталих уметничких вредности; али, изнад свега, задобијамо лично искуство које не можемо у потпуности задобити када читамо или слушамо о неком манастиру. Ваша сведочења у оквиру данашњег часа јесу најбољи одговор на питање о значају посете манастирима.

Приредио катихета Бранислав Илић
са ученицима првог разреда средње школе
„Светозар Милетић” у Новом Саду

Актуелности

Одржана седница Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке

У суботу, 1. марта 2025. године, одржана је редовна годишња седница Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке.

министративних тела. Наше сабрање је почело светом божанском Литургијом, а после тога смо призвали благодат Светога Духа на наш данашњи рад. Данас прослављамо и преподобне Оце који су просијали у подвигу добром, а они су просијали управо из тог разлога што су читав свој живот живели тако да би задобили ту благодат Светога Духа. Тако

Епископ Дамаскин са члановима епархијских црквено-административних тела Епархије бачке

После јутарњег богослужења и свете Литургије у Саборном храму Светог великомученика Георгија у Новом Саду, служен је помен новопрестављеном слуги Божјем Душану Васићу, дугогодишњем председнику Црквене општине новосадске и некадашњем члану Епархијског савета Епархије бачке. У наставку, поводом одржавања заједничке седнице Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке, Епископ мохачки г. Дамаскин, викар Митрополита бачког, служио је чин призива Светога Духа, уз саслужење архијерејских намесника Епархије бачке, а у молитвеном присуству осталих чланова наведених епархијских тела.

После одслуженог чина призива Светог Духа, присутнима у Саборном храму се обратио Преосвећени владика Дамаскин, који је рекао: „По благослову Његовог Високопреосвештенства Митрополита бачког господина Иринеја, сабрали смо се и ове године на редовно заседање епархијских црквено-ад-

и преподобни Серафим Саровски смело каже да је циљ нашег хришћанског живота задобијање благодати Светога Духа. Нека би нас управо благодат Светога Духа сачувала у нашем животу и у нашем данашњем раду, како би све што чинимо било на добробит наше Цркве, Епархије бачке и нашег благочестивог православног народа.”

Радни део седнице Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке је одржан у свечаној дворани Црквене општине новосадске. На седници су размотрени сви аспекти духовног и материјалног деловања у Епархији бачкој. Анализирани су извештаји о делатностима свих епархијских установа Епархије бачке.

На крају заседања, Епископ мохачки г. Дамаскин је, у име Високопреосвећеног Митрополита бачког др Иринеја и у своје име, заблагодарио присутним члановима Епархијског савета и Епархијског управног одбора на љубави и труду уложеном у вршење одговорне службе.

Актуелности

Недеља Православља у Саборном храму у Новом Саду

У Недељу Православља, 24. фебруара / 9. марта 2025. године, на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду началствовао је Његово Високопреосвештенство Митрополит бачки господин др Иринеј. Митрополиту бачком су саслуживали Његово Преосвештенство Епископ мохачки господин Дамаскин, свештеници Саборног храма и новосадски ђакони.

Беседећи после прочитаног јеванђелског зачала, Високопреосвећени Митрополит Иринеј је, између осталог, нагласио: „У данашњем празнику се све своди на истину о Оваплоћењу Божјем у Личности Богочовека Господа Христа. То смо могли приметити и у од-

икона се видљиво показује истина да је Бог постао Човек у Личности Богочовека, Христа Господа, и да стога ми, клањајући се иконама, уствари исповедамо Христово Оваплоћење, основну истину наше вере, уз истину да је Бог Један у Светој Тројици.”

Света архијерејска Литургија на Палићу

У другу недељу Великог поста, 3/16. марта 2025. године, на светој архијерејској Литургији у храму Светог пророка Илије на Палићу, началствовао је Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин, викар Митрополита бачког. Преосвећеном владици Дамаскину су саслуживали свештеници и ђакони Епархије бачке.

Са свете Литургије у Недељу Православља

ломку из светог Јеванђеља, када Христос бива видљив апостолима Филипу и Натанаилу. Они Га виде, могу чак и да Га опипају, јер Он није само Бог него је Бог Који је постао Човек, Бог Који се оваплотио и зато постао видљив и описив људским средствима – речима, дојама, односно иконама, и на друге начине. Црква је непоштовање икона протумачила као сумњу у Христово Очовечење, а самим тим и у спасење рода људскога. Јер, да Христос није дошао, присајединио нас Себи, узео све грехе свега света на Себе, укинуо грех, смрт и победио Сатану, ми бисмо остали у стању у каквом смо и били – у стању греха, смрти и робовања ђаволу. Међутим, управо кроз живописање светих

У беседи после прочитаног јеванђелског зачала, Преосвећени владика Дамаскин је сабрани верни народ поучио о потреби за добијања врлина током Великог поста, као и о значају светог Григорија Паламе и, између осталог, рекао: „Свети Григорије Палама је изложио, објаснио и утврдио духовну праксу која је позната као исихазам. Исихазам у преводу значи тиховање, молитвено тиховање. Дошло је до напада на ову духовну праксу, а свети Григорије Палама је неустрашиво устао у одбрану исихазма. Управо, кроз своје списе, он је постао велики стуб Православне Цркве. Он је учио да светлост коју су видели апостоли Петар, Јаков и Јован на гори Тавору

Актуелности

Са свете Литургије у храму на Палићу

приликом Преображења Христовог јесте нестворена божанска енергија, божанска благодат. Ту благодат осећамо и ми на овој светој Литургији.”

По завршетку свете Литургије, на којој су појали појци храма на Палићу и чланови Дечјег црквеног хора „Тесвићани”, Преосвећени Епископ мохачки Дамаскин је уручио архијерејску грамату признања породици Булатовић са Палића. Архијерејском граматом признања породицу Булатовић је одликовао Његово Високопреосвештенство Митрополит бачки господин др Иринеј за оданост светој православној вери и љубав према Православној Цркви, на делу показану кроз помоћ и допринос у духу задужбинарских и добротвор-

них традиција у српском народу, а због ревновања за красоту дома Божјег. Презвитер Лазар Ђачић, парох палићки, заблагодарио је владици Дамаскину на служењу и речима поуке, као и на благослову за почетак рада Дечјег црквеног хора „Тесвићани”, којим руководи Ксенија Маркозић. Обраћајући се сабранима после поздравних речи презвитера Лазара, владика Дамаскин је верном народу пренео молитвене поздраве Високопреосвећеног Митрополита бачког

господина др Иринеја, поздравио чланове Дечјег црквеног хора и захвалио свима који изграђују литургијску заједницу. По завршетку обраћања, чланови Дечјег црквеног хора „Тесвићани” су предали Преосвећеном владици Дамаскину иконе Пресвете Богородице и светог Јована Дамаскина.

Крстопоклона недеља у Саборном храму у Новом Саду

У Крстопоклону недељу, 10/23. марта 2025. године, Његово Високопреосвештенство Митрополит бачки господин др Иринеј је началствовао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду, уз

Са свете Литургије у Крстопоклону недељу

Актуелности

саслужење Његовог Преосвештенства Епископа мохачког господина Дамаскина, свештенства Епархије бачке и новосадских ђакона.

Беседећи после прочитаног јеванђелског одељка, Високопреосвећени владика Иринеј је указао на значај Крстопоклоне недеље. „Данас Црква износи пред све нас часни крст Господњи – не само као символ и подсећање на то да су Крст Христов, Распеће Његово и Васкрсење из мртвих централна тачка наше вере него и да су реална сила Божја и премудрост Божја, како вели Апостол. Ми не целивамо часни крст и не осењујемо се њиме да бисмо просто манифестовали своју припадност хришћанству или Цркви него заиста верујемо и искуствено осећамо да кроз Крст Христов делује Његова свемоћ, Његова благодат, Његова љубав, и да нас Крст заиста спасава. Потребно је да се подсетимо страдања Христових на Крсту и да наш подвиг поста, маколико био скроман, схватимо не као неку своју заслугу пред Богом или као неку врсту медитације, тојест човекоцентричне аскезе. Не, него тиме показујемо да са благодарношћу примамо Христову љубав и Његову жртву на Крсту за живот света и да и ми – постећи, молећи се, кајући се, мирећи се, праштајући – желимо да на Христовом путу ка Голготи, док Он посрће под Крстом, придржимо тај Крст Христов, а, самим тим, и Крст свих нас”, поручио је Високопреосвећени владика Иринеј.

У току свете Литургије он је у чин превритера рукоположио ђакон Немању Пантића из Темерина.

Митрополит бачки др Иринеј на конференцији „Кад је рат враћен у Европу”

У петак, 21. марта 2025. године, Високопреосвећени Митрополит бачки др Иринеј је благословио отварање конференције под називом „Кад је рат враћен у Европу”, која је одржана у Дому Војске Србије у Београду поводом обележавања 26-годишњице од почетка НАТО-агресије на Савезну Републику Југославију.

Митрополит бачки Иринеј
говори поздравно слово

Обраћајући се учесницима конференције и свима присутнима, Митрополит бачки Иринеј је, између осталог, нагласио: „Ми можемо и треба, као хришћани, да опраштамо, али немамо право да заборавимо сва страдања, нарочито страдања невиних људи у нашем народу и у целом свету. Ја честитам свима који се труде на томе да пепео заборава не прекрије трагичне догађаје од пре двадесет и шест година. Нека Господ благослови ову конференцију, ово суштаствено сећање, сећање у Богу и пред Богом! А то није сећање које је формално, које представља неку врсту секуларног псеудокулта и полумагијске радње, попут устајања и „минута ћутања”, него је то истинско молитвено сећање, дубинско, суштинско, онтолошко сећање. То сећање – ако га негујемо – одржаће и нас и оне после нас.”

Одржан округли сто посвећен светом Иринеју Бачком, исповеднику вере

У суботу, 5. априла 2025. године, у навечерје празника светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере, у свечаној дворани Матице српске је одржан округли сто под називом „Свети Иринеј Бачки – добри пастир Цркве Божје и непоколебиви исповедник вере Христове”. Округли сто је организовала Епархија бачка са благословом Његовог

Актуелности

Високопреосвештенства Митрополита бачког господина др Иринеја поводом седамдесете годишњице блаженог престављења светог владике Иринеја (Ћирића).

Округли сто је отворио протођакон Мирослав Николић, модератор, који је присутнима пожелео добродошлицу и указао на значај одржавања ове свечаности: „Намера нам је била да се, поред многобројних садржаја који су у протеклих десет година претходили свечаном чину канонизације светог Иринеја Бачког, одржи и један овакав скуп, да и на овакав начин додатно приближимо широј заједници лик овог угодника Божјег, али и да на примерен начин обележимо седамдесет година од блаженог престављења светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере.”

Прво излагање на округлом столу је одржала др Гордана Петковић, музејски саветник у Музеју Града Новог Сада, која је присутнима предочила најзначајније детаље из живота светог владике Иринеја (Ћирића), осврнувши се, између осталог, на његову епископску службу у Епархији тимочкој, а потом и на његов неуморни пастирски рад и деловање у Епархији бачкој. Посебну пажњу у излагању госпођа Петковић је посветила мисионарској и добротворној делатности светог Иринеја у Епархији бачкој током тешког периода, мађарске окупације 1941 – 1944. године.

Уследило је излагање др Данила Михајловића, доцента Православног богословског факултета Универзитета у Београду, који је говорио о богословској делатности светог Иринеја Бачког, исповедника вере, са посебним нагласком на библистици као области којом се свети Иринеј стручно бавио. Доцент Михајловић је представио различите аспекте академског стваралаштва светог Иринеја и указао на његов значај како за тадашњу богословску науку тако и за савремено богословље.

Учесници округлог стола у част светог Иринеја Исповедника

Закључно излагање на округлом столу је одржао Високопреосвећени Митрополит бачки др Иринеј, који је том приликом, поред осталог, нагласио: „Свети владика Иринеј је дао озбиљан допринос и правац нашој теологији, којег и ми треба да се држимо. Он је посебно био значајан као пастир Цркве, односно као епископ. Он је један од великих угодника Божјих и нашег времена и наше укупне црквене и народне историје – и као богослов, и као пожртвовани страдалник, и као мисионар. Треба да смо благодарни Богу што је управо наш нараштај благословио и удостојио да ми спроведемо Његову вољу – јер нико не бива свети у Цркви људском вољом него увек вољом Духа Светога, вољом Божјом – и будемо словесни органи, сарадници Духа Светога, у прослављању онога кога је Бог прославио и који је својим животом и делом пре тога Бога прославио – светог Иринеја, епископа бачког, исповедника православне вере.”

Округлом столу у част светог Иринеја Бачког, исповедника вере, присуствовали су Високопреосвећена господа митрополити зворничко-тузлански Фотије, крушевачки Давид, тимочки Иларион, нишки Арсеније; Преосвећена господа епископи ваљевски Исихије, шабачки Јеротеј и мохачки Дамаскин; професор др Драган Станић, председник Матице српске, свештенство Епархије бачке и многобројни верни народ.

Актуелности

Литургијска прослава празника Светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере

У пету недељу Великог поста, на празник Светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере, 24. марта / 6. априла 2025. године, Његова Светост Патријарх српски господин Порфирије је началствовао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду. Светејшем Патријарху српском су саслуживали: Високопреосвећена господа митрополити бачки Иринеј, зворничко-тузлански Фотије, крушевачки Давид, тимочки Иларион, нишки Арсеније; Преосвећена господа епископи ваљевски Исихије, шабачки Јеротеј и мохачки Дамаскин; свештенство и ђаконство Епархије бачке и других епархија Српске Православне Цркве.

гласи: *Ако се истински молиш онда си љави шеолој и љави си шеолој онда када се истински молиш.* Дакле, у личности светог владике Иринеја имамо ову двоједину истину. Оно по чему се свети владика уподобио Господу јесте управо његово служење у смирењу. Он се у тешким временима трудио да буде свима све и био је спреман да претрпи и понижења и осуђивања како би служио ближњима.”

По заамвоној молитви Патријарх српски г. Порфирије је благословио славске дарове принете у славу Божју, а у част светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере. По завршетку свете Литургије Његова Светост Патријарх је пожелео да Бог свима дарује снаге да у тешким временима носе свој крст и ходе путем победе Христове. Потом се присутнима обратио Високопреосвећени Митрополит бачки г. Иринеј, који је захвалио Његовој Светости Патријарху српском на служењу свете

Патријарх српски са архијерејима у Саборном храму

Беседећи после прочитаног јеванђелског одељка, Светејши Патријарх српски је нагласио: „Данас обележавамо седамдесет година од уснућа у Господу светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере. Сав његов живот је био живот у Христу и живот Христов се пројавио у његовом животу. Његов живот је био израз оне познате реченице која

Литургије и благослову који је донео из Свете Земље. Митрополит бачки је потом захвалио архијерејима и свештенослужитељима из више епархија Српске Православне Цркве који су, не жалећи времена и труда, дошли у Нови Сад да узму учешћа у прослави седамдесетогодишњице престављења светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере.

Календар активности Митрополита бачког

КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ МИТРОПОЛИТА БАЧКОГ Г. ИРИНЕЈА Јануар – мај 2025.

ЈАНУАР	
1.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Епископа осечкопољског и барањског г. Херувима.
2.	У Владичанском двору у Новом Саду примио протонамесника Селимира Вагића са супругом.
3.	У свечаној дворани Црквене општине у Новом Саду, примио новосадско свештенство, поводом Божићне честитке Митрополиту.
7.	Рођење Господа Исуса Христа; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
13 – 18.	У Бечу, у својству администратора Епархије аустријске, присуствовао новогодишњем пријему.
20.	Сабор светог Јована Крститеља; крсно име г. Митрополита; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду, на којој је началствовао Митрополит крушевачки г. Давид.
23.	Служио помен жртвама Новосадске рације на Кеју жртава Рације у Новом Саду.
27.	Свети Сава; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
30.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Његову Екселенцију надбискупа Луцијана Суријанија, апостолског нунција у Републици Бугарској и у Републици Северној Македонији.
31.	У Владичанском двору у Новом Саду примио господина Страхињу Секулића, директора Агенције за реституцију, и госпођу Јасну Селаковић, директорку подручне јединице Агенције за реституцију у Новом Саду.
ФЕБРУАР	
4.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Епископа будимљанско-никшићког г. Методија.
13.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Епископа шабачког г. Јеротеја и г. Душана Стокановића, управника Информативно-издавачке установе Српске Православне Цркве.
15.	Сретење Господње; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду на којој је началствовао Епископ новобрдски Иларион. У току свете Литургије рукоположио ђакон Саву Фана у чин презвитера.
16.	У свечаној дворани Матице српске у Новом Саду присуствовао свечаној седници поводом 199. годишњице оснивања Матице српске.

Календар активности Митрополита бачког

22.	У Српском народном позоришту у Новом Саду учествовао на академији под називом „Војводина је Србија”, одржаној поводом 199. годишњице рођења Светозара Милетића.
25.	У Патријаршијском двору у Београду, на позив Патријарха српског г. Порфирија, учествовао на састанку са Митрополитом волоколамским г. Антонијем и протојерејем-ставрофором Николајем Балашовим, члановима делегације из Руске Православне Цркве.
28.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Митрополита зворничко-тузланског г. Фотија. Истог дана, у Владичанском двору у Новом Саду, примио новоизабраног градоначелника Новог Сада г. Жарка Мићина са сарадницима.
МАРТ	
1.	У Светотројичном храму на Ченеју служио опело новопрестављеном служи Божјем Душану Васићу, дугогодишњем председнику Црквене општине новосадске.
2.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Екатерину Томас, психолога са Патмоса.
9.	Недеља Православља; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
11.	У Владичанском двору у Новом Саду председавао седницом Црквеног суда Епархије бачке.
14.	У Богословији Светог Арсенија у Сремским Карловцима, у својству председника Комисије Светог Архијерејског Синода задужене за примопредају Митрополијско-патријаршијског архива између Српске академије наука и уметности и Архива Српске Православне Цркве, примио, у име Српске Православне Цркве, односно Архив од овлашћеног представника САНУ, г. Бојана Бугарчића.
17.	У Саборном храму у Новом Саду приступио светој Тајни исповести, заједно са новосадским свештенством.
20.	У Владичанском двору у Новом Саду примио јеромонаха Агатангела, продекана за васпитање и професора на Духовној академији у Минску (Белорусија), и г. Бранислава Ђурчића, умировљеног професора историје из Стапара.
21.	У Дому Војске Србије у Београду благословио отварање конференције „Кад је рат враћен у Европу”, организоване од стране Удружења „Београдски форум за свет равноправних”.
23.	Недеља Крстопоклона; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио ђакон Немању Пантића у чин презвитера. Истог дана, у свечаној дворани Црквене општине новосадске, присуствовао пригодној свечаности поводом одласка у мировину протојереја-ставрофора Боре Видовића, пароха новосадског.
31.	На Новом гробљу у Београду служио опело новопрестављеном служи Божјем Градимиру Рочкомановићу.

Календар активности Митрополита бачког

АПРИЛ	
5.	У свечаној дворани Матице српске узео учешћа у одржавању округлог стола посвећеног 70. годишњици блаженог престављења светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере.
6.	Свети Иринеј, епископ бачки, исповедник вере; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду, на којој је началствовао Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије.
8.	У Владичанском двору у Новом Саду служио мали помен архимандриту Јовану Радосављевићу.
9.	У Владичанском двору у Новом Саду примио г. Николу Селаковића, министра културе.
13.	Цвети; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио ђакона Стефана Сентђерђија у чин презвитера.
17.	Велики Четвртак; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду. Истога дана, у свечаној дворани Црквене општине у Новом Саду, примио новосадско свештенство, поводом васкршње честитке Митрополиту.
18.	Велики Петак; присуствовао Царским часовима, служио празнично вечерње и присуствовао јутрењу Велике Суботе у Саборном храму у Новом Саду.
19.	Велика Субота; присуствовао светој Литургији у Алмашком храму у Новом Саду.
20.	Васкрс; служио пасхално јутрење и свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
21 – 26.	На позив Руске Православне Цркве, у пратњи Патријарха српског г. Порфирија, био у вишедневној посети Москви.
28.	У Светосавском храму у Новом Саду крстио Стефана, сина катихете Луке Стојисављевића.
29.	У свечаној дворани Матице српске у Новом Саду учествовао на свечаној академији поводом Дана Библиотеке Матице српске.
МАЈ	
6.	Ђурђевдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду поводом храмовне славе. Истога дана, у Палати „Србија” у Београду, присуствовао предавању коптског Патријарха Тавадроса II под називом „Мостови љубави”.
7.	Присуствовао пријему у Амбасади Руске Федерације у Београду.
13.	Присуствовао светој архијерејској Литургији у Спомен-храму Светог Саве на Врачару, којом је свечано започело редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.

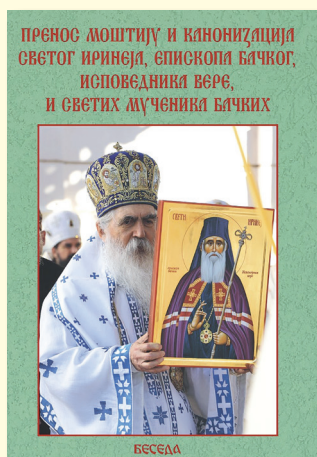
Календар активности Митрополита бачког

14.	У Музеју Српске Православне Цркве у Београду присуствовао отварању изложбе поводом 80. годишњице упокојења светог Доситеја Исповедника, под називом „Служитељ мира и љубави”.
13 – 17.	Учествовао у редовном заседању Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.
21.	Свети Јован Богослов; присуствовао светој архијерејској Литургији у параклису на Богословском факултету у Београду.
24.	Свети Кирило и Методије; служио свету архијерејску Литургију у храму Светих Кирила и Методија у Новом Саду и рукоположио ђакон Огњена Звекића у чин презвитера.
26.	У Матици српској у Новом Саду присуствовао свечаности поводом Дана Светих Кирила и Методија, у оквиру које је протојереј-ставрофор проф. др Владимир Вукашиновић са Богословског факултета у Београду одржао предавање на тему „Карловачка митрополија и Русија: духовне везе и утицаји у 18. веку”.
27.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.

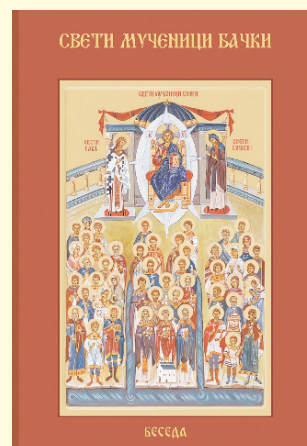
Издавачка делатност

**ПРЕНОС МОШТИЈУ
И КАНОНИЗАЦИЈА
СВЕТОГ ИРИНЕЈА,
ЕПИСКОПА БАЧКОГ,
ИСПОВЕДНИКА ВЕРЕ,
И СВЕТИХ МУЧЕНИКА
БАЧКИХ**

**СВЕТИ ИРИНЕЈ ЋИРИЋ
ЕПИСКОП БАЧКИ
ИСПОВЕДНИК ВЕРЕ**

**СВЕТИ
МУЧЕНИЦИ
БАЧКИ**

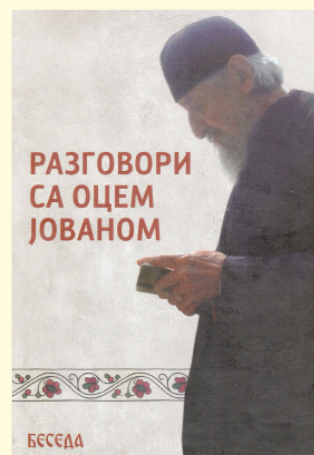
ДЕЛА СВЕТОГ МАКСИМА ИСПОВЕДНИКА

ИЗ СМРТИ У БЕСМРТНОСТ
Погром у Бачкој
1941–1944. године

**ДЕЛАЈУЋИ
У ВИНОГРАДУ ГОСПОДЊЕМ**

**РАЗГОВОРИ
СА ОЦЕМ ЈОВАНОМ**

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ
ХРАМА У МАНАСТИРУ
ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА
НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Жиро-рачун 105-081480300005509 (АИК Банка)